

Zážitková pedagogika na Obchodní akademii v Šumperku

Lenka Ondráčková

Bakalářská práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka ONDRÁČKOVÁ**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Zážitková pedagogika na Obchodní akademii
v Šumperku.**

Zásady pro vypracování:

Vymezení teoretických východisek tématu práce na základě studia odborné literatury.

Příprava souboru výzkumných nástrojů pro provedení vlastního šetření.

Realizace výzkumného šetření mezi účastníky vybraného kurzu GO!.

Analýza dat a následná formulace doporučení pro další praxi kurzů zážitkové pedagogiky.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČINČERA, J. *Práce s hrou pro profesionály*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1974-0.

FINK, E. *Oáza štěstí*. Praha: Mladá fronta, 1992. ISBN 80-204-0224-1.

JIRÁSEK, I.: *Prožitek a možné světy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-244-0256-4.

VÁŽANSKÝ, M.: *Volný čas a pedagogika zážitku*. Brno: Masarykova Univerzita, 1994. ISBN 80-210-0428-2.

ZOUNKOVÁ, D., MARTIN, A., FRANC, D. *Učení zážitkem a hrou -- praktická příručka pro instruktora*. Brno: Computer press, 2007. ISBN 978-80-251-170.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Zuzana Tichá, Ph.D.
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

7. ledna 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. května 2008

Ve Zlíně dne 7. ledna 2008

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Jarmila Celá
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá zážitkovou pedagogikou a jejím využitím na Obchodní akademii v Šumperku, konkrétně kurzem GO!. V teoretické části je popsána historie a metody zážitkové pedagogiky a také Projekt GO!. Samozřejmostí je i zmínění Prázdninové školy Lipnice a Hnutí GO!, které mají v této oblasti pedagogiky své nezastupitelné místo.

V praktické části je popsán konkrétní kurz zážitkové pedagogiky, který byl realizován na Obchodní akademii Šumperk. V rámci tohoto kurzu bylo provedeno výzkumné šetření s cílem analyzovat kurzy tohoto typu a navrhnout některá zlepšení pro jejich další realizaci. Práce bude mít konkrétní využití na škole a při přípravě dalších kurzů GO!.

Klíčová slova: zážitková pedagogika, výchova prožitkem, kurz GO!, Prázdninová škola Lipnice, Hnutí GO!, Obchodní akademie

ABSTRACT

This bachelor's thesis deal with the experiential education and its usage at the Bussines academy in Šumperk, especially the course GO!.

History and the methods of experiential learning and Project GO! are described in the theoretical part of the thesis. Naturally, Vacation school Lipnice and Movement GO! are mentioned. These activities are important in the sphere of the experiential education.

Concrete course of the experiential education, which took place at the Bussines academy in Šumperk, is described in the practical part. The research was done within the course, the aim was to analyze the courses of this kind and to suggest some improvements for their further realization. Thesis will have concrete usage for this school and for preparation of further courses GO!.

Key words: experiential education, course GO!, Vacation school Lipnice, Movement GO!, Bussines academy

Děkuji paní PhDr. Zuzaně Tiché, PhD. za podnětné a inspirující poznámky při vedení mé práce a za vstřícnou a povzbuzující komunikaci s mou osobou.

Děkuji svým rodičům za morální a finanční podporu při studiu.

Děkuji panu Ing. Tomu Ristovskému za povolení provést výzkum na škole.

Dále děkuji studentům prvního ročníku, instruktorům a všem, kteří se podíleli na výzkumu.

„...hledejme společně cestu, zkoušejme, nebojme se chyb, orientujme se v možnostech, které jsou v nás i v našem okolí. Nestahujme se do sebe, do hledání vlastního štěstí, do čtyř stěn pokojů, do pachtění za osobními cíli, do klidu „počteníčka“ pěkné knížky či dokonce – běda k zírání na televizi. Nesmiřujme se se skutečností, že svět kolem nás je složitý a mnohému nerozumíme. Je občas nutné se zastavit, zahledět se do nebe, brouzdat se spadlým listím v bukovém lese při jelení říji či sledovat potůček k jeho pramenům. Jsou to chvíle hlubokého zamyšlení, při kterých vzniká vize nového programu“ (Břicháček, 1994, s. 11).

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA	11
1.1 VYMEZENÍ POJMU.....	11
1.2 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA V ČR	12
1.2.1 Historické kořeny	12
1.2.2 Prázdninová škola Lipnice	13
1.2.2.1 Historie.....	13
1.2.2.2 Poslání.....	14
1.2.2.3 Metody Prázdninové školy Lipnice	14
1.2.3 Ostatní organizace věnující se zážitkové pedagogice	15
1.3 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA V ZAHRANIČÍ	15
1.3.1 Outward Bound	16
2 PROJEKT GO!	17
2.1 Hnutí GO!.....	17
2.1.1 Historie Hnutí GO!.....	18
2.2 KURZ GO! NA OA ŠUMPERK.....	19
3 DRAMATURGIE KURZU GO!	22
3.1 PRVNÍ STUPEŇ: PRÁCE NA HLAVNÍM TÉMATU KURZU	22
3.2 DRUHÝ STUPEŇ: PRÁCE NA SCÉNÁŘI	23
3.3 TŘETÍ STUPEŇ: PRAKTICKÁ DRAMATURGIE (TVORBA A VÝBĚR HER)	23
3.3.1 Hra.....	24
3.3.2 Dělení her	25
3.4 ČTVRTÝ STUPEŇ: DOKONČENÍ SCÉNÁŘE	28
3.5 PÁTÝ STUPEŇ: DRAMATURGIE NA KURZU	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 UVEDENÍ VÝZKUMU	30
5 POHLED STUDENTŮ	32
5.1 DOTAZNÍK „PŘED“ KURZEM	32
5.2 DOTAZNÍK „PO“ KURZU	42
6 POHLED TŘÍDNÍCH UČITELŮ	54
6.1 DOTAZNÍKY „PŘED“ KURZEM	54
6.2 DOTAZNÍKY „PO“ KURZU.....	56
7 POHLED INSTRUKTORŮ	59
8 POHLED ŘEDITELE ŠKOLY	64
9 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ KURZU	67

9.1	VZDĚLÁNÍ INSTRUKTORŮ	67
9.2	MÍSTO KONÁNÍ KURZU	67
9.3	PROGRAM.....	67
9.4	KOMUNIKACE S ÚČASTNÍKEM PŘED KURZEM	69
9.5	PSANÍ ZÁVĚREČNÝCH ZPRÁV	69
9.6	PRODLOUŽENÍ KURZ.....	69
9.7	FUNDRAISING	69
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	75
	SEZNAM TABULEK.....	76
	SEZNAM PŘÍLOH.....	77

ÚVOD

V dnešní uspěchané době, kdy spoustu věcí míváme jako z rozjetého vlaku, kdy je moderní říkat „nemám čas, nestíhám“, je čas od času nutné zastavit se a rozhlédnout. Člověk potřebuje stále silnější podněty, vyhledává adrenalinové sporty a silné zážitky. Hledá sám sebe. Právě v zážitkové pedagogice spatřuji široký potenciál, který může dnešnímu člověku nastavit zrcadlo, předložit před něj výzvy, nechat nahlédnout do svého nitra nebo jen tak poznat sílu čistého přátelství. Najít sám sebe. „Kurzy zážitkové pedagogiky mají obrovskou důležitost a sílu: učí vyhrávat a užít si svých zasloužených pěti minut slávy, ale učí také prohrávat. Učí pokoře a uznání lepšího výkonu bez rozmazleného vztekání. To je velké umění, kterému se v dnešním světě opravdu musíme učit“ (Jirásek, 2006, s. 5).

Zážitková pedagogika je mladým oborem, který se neustále vyvíjí. Zabývá se výchovou prožitkem, staví před účastníky výzvy a nutí je překonávat sebe samého, najít v sobě netušenou sílu, poznat sebe i druhé, apod. Toto vše je podmíněno další prací se zážitkem, zpětnou reflexí, která pomůže zpracovat zážitek a využít jej pak dále v reálném životě.

Téma zážitková pedagogika, konkrétně kurz GO!, jsem si vybrala záměrně. Jednak mě tato oblast zajímá a jednak jezdím jako instruktor na adaptační kurz Obchodní akademie v Šumperku. V rámci zájmu o tuto oblast pedagogiky jsem navštívila konferenci o zážitkové pedagogice pořádané ke třicátému výročí založení Prázdninové školy Lipnice (dále jen PŠL) a konferenci zaměřenou na téma výměny zkušeností z práce se zážitkovou pedagogikou v projektech se středoškolskou mládeží Scholigon, kterou pořádalo Hnutí GO! spolu s Katedrou rekreologie Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého (dále jen FTK UP) Olomouc.

Cílem mé práce je analyzovat adaptační kurz na Obchodní akademii (dále jen OA) v Šumperku, popsat jej a navrhnout zlepšení. Po odluce od občanského sdružení Hnutí GO si připravuje kurz škola sama prostřednictvím kroužku GO!. Ve své práci se chci zaměřit na podrobnou analýzu kurzu z pohledu studentů, třídních učitelů, instruktorů a ředitele školy. Chci posoudit nakolik se odlučuje od svého „ideálu“ a do jaké míry se ztotožňuje se svou původní myšlenkou. Jak se v průběhu let změnily metody či přístup k přípravě a samotný průběh kurzu. Zjištěné výsledky chci porovnat s odbornou metodikou a následně korigovat případné nedostatky a formulovat doporučení. Na základě provedených výzkumů také vypracuji hrubý nástin programu přímo na míru potřeb OA Šumperk.

Teoretická část práce je členěna do tří kapitol – Zážitková pedagogika, Projekt GO! a Dramaturgie kurzu GO!. Tyto kapitoly se nadále člení do podkapitol. V první kapitole Zážitková pedagogika se zabývám vymezením tohoto pojmu, dále zážitkovou pedagogikou u nás, její historií a poté převážně Prázdninovou školou Lipnicí a dalšími organizacemi věnujícími se této oblasti. Součástí první kapitoly je i popis zážitkové pedagogiky v zahraničí, konkrétně organizace Outward Bound (dále jen OB). Druhá kapitola nesoucí název Projekt GO! se věnuje myšlence tohoto projektu, dále pak Hnutí GO! a jeho historii, která má vztah ke kurzu na OA Šumperk, protože tato škola byla jednou z pilotních škol, na kterých se rozjížděla druhá etapa projektu GO!. Poslední podkapitolou je tedy právě Kurz GO! na OA Šumperk, kde popisuji vznik a vývoj tohoto kurzu na škole. Poslední kapitolou teoretické části je Dramaturgie kurzu GO!, kde píš o stupních dramaturgie a z čeho se takový program skládá.

V praktické části se zabývám samotným výzkumem. V kapitole Uvedení výzkumu popisuji, kde, jak a na kom byl výzkum proveden. Popisuji i výběr metod výzkumu. Další kapitoly jsou pak rozděleny na různé pohledy, ze kterých kurz analyzuji. Jsou to pohledy studentů, instruktorů, třídních učitelů a ředitele školy. Tyto jsou pak dále vyhodnoceny a na jejich podkladě jsou navržnuta zlepšení.

Práce je doplněna obrázky a přílohami.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA

1.1 Vymezení pojmu

V souvislosti se zážitkovou pedagogikou můžeme narazit na další synonyma, která se pro její pojmenování v praxi používají. Výchova v přírodě, výchova prožitkem, výchova dobrodružstvím apod. Ve výchově v přírodě jde především o prostředí, ve kterém se uskutečňují pedagogické procesy. Prostor může být prostředkem, kulisou, ale i pedagogickým činitelem. Pro výchovu dobrodružstvím je charakteristické vnímání vztahu k aktivitám, jež mohou být pocíťované jako subjektivní riziko, jako výzva k překonání sebe sama. Výchova prožitkem je praxí zážitkové pedagogiky. Můžeme to tak chápat, pokud si vymežíme pojem pedagogika jako souhrn teoretických analýz a reflexí týkajících se výchovných (a vzdělávacích) procesů, není tedy praktickým působením, a výchovu vymežíme jako proces intencionálního působení na člověka s cílem ovlivnit jej (Jirásek, 2004).

V literatuře se objevují různá srovnávání a definování pojmů zážitek, prožitek, zkušenost. K tomuto jsem našla v časopise *Gymnasion* příhodné vysvětlení: „slovem prožitek bychom rádi akcentovali více aktivitu než pasivitu prožívání a především jeho přítomnostní charakter. Pro okamžik přítomné aktivity (tělesné i myšlenkové) tedy vyhrazuje slovo prožitek (a proto také praktické působení jako „výchovu prožitkem“). Jestliže však tento prožitek uplynul do minulosti a my se k němu vracíme (ve vzpomínce, v racionální analýze apod.), můžeme tento modus označit jako zážitek a teoretické postížení oboru jako „zážitkovou pedagogiku“. Cílem výchovy prožitkem je získání trvalejší podoby prožité události, jejíž výsledky můžeme uplatnit i v jiných situacích. Tuto formu pak můžeme nazývat zkušeností (zkušenosti nezískáváme pouze přímým prožíváním; naopak, většina zkušeností i poznatků pramení ze sociálního sdílení a komunikace, z přejímání zkušeností druhých“ (Jirásek, 2004, s. 14).

V již zmíněném *Gymnasionu* můžeme nalézt také definici pro zážitkovou pedagogiku: „Pod označením „zážitková pedagogika“ tedy nadále budeme rozumět teoretické postížení a analýzu takových výchovných procesů, které pracují s navozováním, rozbořením a reflexí prožitkových událostí za účelem získání zkušeností přenositelných do dalšího života. Cíle takových výchovných procesů mohou být vytyčovány a dosahovány v různorodém prostředí (školním i mimoškolním, přírodním i kulturním), v rozmanitých sociálních skupinách (diferencovaných věkem, sociálním statutem, profesním postavením či dalšími demografickými faktory) a naplňovány nejrůznějšími prostředky (hrami všech typů, modelo-

vými situacemi, tvořivostními a dramatickými dílnami, besedami a diskusemi, fyzicky i psychicky náročnými výzvodnými situacemi, sebepoznávacími i k týmové spolupráci směřujícími aktivitami). Pro zážitkovou pedagogiku je prožitek vždy pouhým prostředkem, nikoliv cílem. Cílem pro ni zůstává starořecký výchovný ideál, všestranný rozvoj k harmonii směřující osobnosti“ (Jirásek, 2004, s. 15).

Závěrem je nutné říci, že tento obor ještě nemá pevné teoretické ukotvení, na jeho profilaci se podílí právě časopis *Gymnasion*, který vydává PŠL. Na jeho stránkách je prostor pro odborné diskuse a vyjádření jak odborníků, tak i odborné veřejnosti, která se zážitkovou pedagogikou pracuje.

1.2 Zážitková pedagogika v ČR

Zážitková pedagogika je u nás založena na fenoménu hry. „Právě hra je symbolem české podoby zážitkové pedagogiky. Bez hry by neexistovala PŠL, ani jiné typy výchovy prožitkem, ani *Gymnasion*“ (Jirásek, 2006, s. 4).

1.2.1 Historické kořeny

Jakési počátky zážitkové pedagogiky u nás můžeme pozorovat již u Jana Ámose Komenského, který prosazoval celostní rozvoj osobnosti. Poukazoval na to, že je vhodné vzdělávat jazyk, ducha, srdce i ruku. Jak píše Andy Martin (2007) podle Komenského získává člověk nejdůležitější zkušenosti pomocí vlastních smyslů. Také označoval cestování jako důležitou složku vzdělání mladých lidí a propagoval využití her a hraní při výuce – škola hrou.

K dalším historickým kořenům zážitkové pedagogiky patří turistika, pro kterou je charakteristické skloubení aktivního pohybu s dalšími činnostmi jako jsou táboření, návštěvy hradů a zámků apod. Od poloviny 19. století se tak zakládá Sokol (1862) a Klub českých turistů (1888). Ke konci tohoto století se přidružuje i rozmach sportů, zejména vodních, a také cyklistika. Začátkem 20. století vzniká v Anglii skautské hnutí založené lordem Robertem Baden-Powellem, roku 1911 se Antonín Benjamin Svojsík seznamuje v Anglii s tímto hnutím, aby jej „přivezl“ a aplikoval i u nás, a tak o tři roky později (1914) zakládá Junáka. Je také nutné zmínit velkou osobnost českého skautingu - Jaroslava Foglara, který měl velký pedagogický vliv na široký okruh mládeže a odvažují se říct, že na některé děti, mladé lidi, má vliv ještě dnes. Jeho široké působení spočívá nejen v jeho osobní praxi s mládeží (vedení oddílů, táborů, čtenářské kluby, apod.), ale tkví hlavně v jeho knihách.

Rudolf Smahel popisuje tyto Foglarovy přínosy pro pozitivní výchovu dětí a mládeže takto: snaha o osobní rozvoj – zdravá ctižádost, překonávání vlastních stinných stránek, pozitivní vzory jako zrcadlo, dobré využití času – nuda neznámá, rozvíjení tvůrčích schopností, lidské hodnoty předávané poutavou formou, budování dobrých mezilidských vztahů a vedení k altruismu (Smahel, 2007).

Spolu se skautingem k nám proniká i americké hnutí lesní moudrosti, tzv. woodcraft, který popsal a založil E. T. Seton. Svůj název, tak jak jej známe dnes, Liga lesní moudrosti, získal až roku 1923.

Ve dvacátých letech 20. století se počal rozvíjet tramping inspirovaný skautingem, woodcraftem a Divokým západem. Jedná se o český historický i kulturní fenomén, který naplňoval touhu mladých lidí po přírodě a svobodě.

V dobách komunismu 1948 – 1989 byl skauting oficiálně zakázán a rozpuštěn. Nicméně činnost některých oddílů pokračovala ilegálně. Tramping oficiálně zakázat tehdejší vláda nemohla, jelikož nebyl organizovaný, ale měla jiné způsoby, jak jej potlačovat. Jednalo se např. o kontroly STB na nádražích, rozhánění potlachů, páráni domovenek, apod.

Navzdory represím v této době také něco vzniká, je položena tradice školních výletů, škol v přírodě, lyžařských výcviků a letních soustředění. Roku 1953 byla založena první katedra zaměřující se na turistiku a sporty v přírodě na Univerzitě Karlově v Praze. Také se o pár let později – 1974 pod hlavičkou SSM zakládá ekologické hnutí Brontosaurus a o další tři roky později i PŠL.

Po sametové revoluci se obnovují činnosti některých spolků, které byly zakázány, Brontosaurus i PŠL pokračují ve své činnosti, rozvíjí se cyklistika a další různé ekologické a jinak výchovně působící spolky (Martin, 2007).

1.2.2 Prázdňinová škola Lipnice

1.2.2.1 Historie

PŠL byla založena 1977 pod zastřešující organizací tehdejší doby – SSM jako experimentální a vzdělávací centrum pro výchovu v přírodě. Vedení se ujal psycholog Allan Gintel, pod jehož odborným dohledem se do kurzů zařazovaly i psychologické hry.

Po sametové revoluci se PŠL osamostatnila a stala se občanským sdružením. V roce 1991 se stala přidruženým členem mezinárodní organizace OB, o rok později vznikla komerční

větev OB Czech republic – Česká cesta s.r.o. zaměřující se na trénink a rozvoj pracovních týmů. Roku 1997 se OB Czech republic stává plnoprávným členem OB International.

Zájemcům o bližší informace z oblasti historie PŠL bych ráda doporučila časopis *Gymnasium* číslo 7/2007, které je celé věnováno právě PŠL a vyšlo ke třicátému výročí jejího založení a působení. Jsou zde podrobně popsány mimo jiné kořeny zážitkové pedagogiky, které předcházely vzniku PŠL.

Filozofie PŠL vychází z řeckého ideálu kalokagathia, ideálu krásy a dobra, který se ve výchově projevuje zdůrazňováním harmonického rozvoje, jak tělesného tak i duševního.

1.2.2.2 Poslání

PŠL se zaměřuje na zážitkové vzdělávání, osobní rozvoj a růst jedince. Toto deklaruje ve svém prohlášení, které je uveřejněno i na jejich webových stránkách:

„Svět je obrazem nás samých a všechny jeho problémy a konflikty se odrážejí v každém z nás. Klíč k jejich řešení proto musíme hledat v sobě. Jsme občanským sdružením, usilující o všestranný rozvoj osobnosti člověka. Tohoto cíle se snažíme dosáhnout prostřednictvím vícedenních kurzů, jejichž čas je naplněn hrou, pohybem, tvořivými dílnami, happeningy, diskuzemi i rozjímáním. Navozováním silných zážitků a intenzivních mezilidských vztahů pomáháme každému v sobě nalézat netušené zdroje energie, sebedůvěry a spontánní tvořivosti, které jsou nezbytné pro aktivní a odpovědný postoj k životu, společnosti a prostředí“ < <http://www.psl.cz/psl/poslani.aspx>, cit. 31.3.08>.

1.2.2.3 Metody Prázdninové školy Lipnice

U nás je v oblasti zážitkové pedagogiky velkým přínosem PŠL, která si v průběhu let vytvořila své metody, které jsou dnes známé, všeobecně uznávané a používané. Jsou to (Neuman, Hanuš, 2007):

- Metoda **cílování** spočívá v co nejpřesnější formulaci cílů kurzu a v jejich specifickém tematizování – tj. cíl, téma, logo, design, hudba, podoba materiálů, apod.
- Metoda **motivace** je založena na cíleném motivování účastníků kurzu, což zvyšuje jejich aktivitu, výkon a emocionální zaangažovanost.
- Metoda **dramaturgie** se skládá z teoretické dramaturgie, tj. z promyšlené skladby programu, která má úzký vztah k vytyčenému cíli, dále z praktické dramaturgie. Její umění spočívá ve flexibilní reakci na aktuální stav skupiny, motivace, zpětné

vazby. Poslední složkou je ideální dramaturgie a tato nastupuje po skončení kurzu, je to tedy práce s programem, kdy již známe průběh všech aktivit, víme, kde byly problémy apod. a můžeme navrhnout ideální program a poučit se pro příští kurz.

- U metody **výrazových prostředků** se k dotvoření té správné atmosféry využívá hudba, barvy, světlo – tma, pohyb, příroda, vůně. Tedy cokoliv, co dokáže navodit žádanou atmosféru.
- Metoda **ovlivňování osobnosti prostřednictvím situací** využívá pro své působení hru roli, děj, příběh, závod, soutěž, hapenning apod.
- Metoda **zpětné vazby** je důležitou součástí zážitkové pedagogiky, protože uzavírá celý proces učení. Může mít různou formu – hitace, rozbor, test, anketa, divadlo, volné asociace atd.

1.2.3 Ostatní organizace věnující se zážitkové pedagogice

Za další organizace, věnující se zážitkové pedagogice u nás, můžeme vyjmenovat např. Hnutí GO!, Instruktoři Brno, Skaut, některé hry využívá i ekologické Hnutí Brontosaurus, Educatio o.s., Lanové centrum Proud o.s. Osobní zkušenost mám s občanským sdružením Atmosféra, konkrétně ze seminářů Instruktor zážitkové pedagogiky. Jmenovat bych měla i Katedru rekreologie FTK UP, kde se zážitková pedagogika vyučuje a podrobuje zkoumání.

Existuje samozřejmě mnoho dalších neziskových organizací, které využívají metody nebo hry PŠL, ale pro účely této práce považuji výše uvedený výčet za dostačující.

V komerční oblasti se zážitkové pedagogice věnuje Česká cesta s.r.o, Project Outdoor s.r.o, Adventura Teambuilding aj. Tyto organizace se však zabývají spíše firemními kolektivy, teambuildingy apod.

1.3 Zážitková pedagogika v zahraničí

V zahraniční zážitkové pedagogice má své čestné místo největší světová organizace OB, která má více než šedesátiletou historii. Dnes ji můžeme najít ve třiceti zemích na všech pěti obydlených kontinentech. Samozřejmě existují v zahraničí i jiné organizace zabývající se zážitkovou pedagogikou, ale tyto jsou mladší a inspirované právě OB.

1.3.1 Outward Bound

Za založením této organizace roku 1941 stojí německý pedagog Kurt Hahn a britský rejdař Lawrence Holt. Původně měl OB sloužit k výcviku mladých námořníků, odtud pochází i jeho název: „Termín Outward Bound pochází ze staré námořní angličtiny a označuje okamžik, kdy loď vyplouvá na širé moře, do neznáma a rizika, avšak vstříc novým zkušenostem a poznáním. Od této chvíle se posádka lodi musí spoléhat jen sama na sebe, na schopnosti každého člena a kvalitní spolupráci celého týmu“ (Lebeda, Svatoš, 2004, s. 47). Myslím, že je to vhodná a výstižná metafora právě pro to, co OB dělá.

Východiskem OB byly dvě myšlenky: „Člověk dokáže více, než si myslí!“ a druhou myšlenkou je, že „Jen málokdo si uvědomuje, čeho všeho je možné dosáhnout prostřednictvím týmové spolupráce“ (Lebeda, Svatoš, 2004, s. 47). A posláním této organizace „je pomáhat lidem odhalovat a rozvíjet jejich schopnost pečovat o svůj osobní rozvoj, o své okolí a svět kolem sebe. Prostředkem této výchovy je výzva – zkušenost z náročných situací v neobvyklém prostředí“ (Lebeda, Svatoš, 2004, s. 47).

OB používá pro své působení metodu výchovy prožitkem, je založena na mnohokrát proěřené skutečnosti, že nejlépe se člověk učí z osobního prožitku, ze zkušenosti, kterou prožije na „vlastní kůži“. Proto jsou účastníci kurzů stavěni před různé problémové situace, jejichž řešení potřebuje vysoké nasazení účastníků i celého týmu. Využívá se k tomu např. náročná turistika v horách, v buši, savaně, námořní jachting, sjezdy divokých řek, skialpinismus, kaňoning, apod. OB tedy znamená „účinnou pedagogickou metodu, která staví na emocionálně silném, intenzivním zážitku, na prožití skutečnosti, překonání překážek a poznáním sebe sama, na vnímání kontaktu s přírodním prostředím, na zážitku spolupráce s ostatními. Důraz se klade na proces, průběh, děj, ne na úkol. Smyslem činnosti je celistvá, plná účast a hledání a nacházení sebe sama“ (Vážanský, 1994, s. 41).

V tomto se právě zahraniční zážitková pedagogika liší od té naší. OB využívá působení principů, které jsou založeny na dobrodružstvích, výzvách, necivilizovaném prostředí, dlouhodobém pobytu v přírodě. PŠL pro své působení využívá více her, metodu dramaturgie a motivace. Právě v tomto spočívá její velký přínos pro OB International.

2 PROJEKT GO!

Myšlenka tohoto projektu pro dospívající vznikla koncem roku 1989. Jejímí autory jsou Jana Matějková, Radek Schindler a Vladislav Halada, instruktoři PŠL. Cílem projektu bylo zaplnit chybějící mezeru v lidském přístupu k budoucím studentům střední školy (Másilka, Zappe, 2007). S tím byla také spojena myšlenka, propojit proces učení s výchovou na střední škole v jednotný celek. „Studenti by měli chápat školu jako svůj prostor, kde se mohou plně rozvíjet, tvořit, učit se a poznávat sebe i své okolí, setkávat se, organizovat či působit v rámci nejrůznějších iniciativ a stávat se plnohodnotnými členy společnosti“ (Hanuš, 2004, s. 55).

Cílem kurzu GO! bylo a dosud je sjednotit a seznámit nově vznikající třídní kolektiv studentů prvního ročníku střední školy. Mimo tento primární cíl jsou tu i další a to: zaměřit pozornost na proces činnosti, rozvinout fyzickou a psychickou práce schopnost a aktivitu, poznat vzájemnou závislost skupina – jedinec, rozvíjet tvořivou interakci ve skupině, prohlubovat sociální citlivost, pohlavně se identifikovat (přijmout) a ve skupině navázat přiměřené vztahy k oběma pohlavím, změnit vzájemné postoje a postavit nové „mosty“. Poprvé se kurz konal jako experiment v roce 1991 na Gymnáziu Jana Keplera pod názvem *Wake up and Go!*.

2.1 Hnutí GO!

Hnutí GO! vzniklo 17. června 1997 jako občanské sdružení. Bylo založeno studenty a pedagogy z Katedry rekreologie FTK UP - Michalem Paulíčkem, Eduardem Hrabálkem a Radkem Hanušem. Navázalo tak na skončenou etapu v PŠL, která ji nemohla již nadále podporovat.

Hnutí GO! se tak stalo experimentálním centrem zážitkové pedagogiky pro školy, liberální platformou pro setkávání lidí, myšlenek, projektů a přístupů směřujících k pozitivní změně ve školství. Jako základní motto si Hnutí GO! zvolilo myšlenku Miloslava Nevrlého: „Blahženější je dávat než brát! Ale nejdůležitější je probudit touhu. Otevřít oči. Nadchnout. To je nejtěžší úkol. Ostatní záleží jenom na tobě“ (Nevrlý, 2000, s. 8).

Mezi aktivity, kterým se sdružení věnuje, patří hlavně organizace kurzů GO! pro první ročníky na vybraných středních školách, na pilotních školách rozvíjí v rámci celoročních Projektů GO! myšlenku změny atmosféry ve školství, pro pedagogy a pracovníky pedagogicko-psychologických poraden pořádá akreditované semináře zážitkové pedagogiky, rea-

lizuje výzkumné a odborné projekty, podporuje vydávání publikací s tématem zážitkové pedagogiky, a pro své členy a příznivce organizuje sérii vzdělávacích seminářů (Index instruktora) s možností získání statutu instruktora nebo šéfinstruktora.

2.1.1 Historie Hnutí GO!

Jak je napsáno výše, první myšlenka spatřila světlo světa v roce 1989 a patřila Janě Matějkové, Radku Schindlerovi a Vladimíru Haladovi.

V roce 1991 se realizoval experimentální projekt „Wake up and GO!“ na Gymnáziu Jana Keplera (GJK) v Praze. Projekt byl naplánován na dvanáct dní a byla použita široká škála lipnických metod – vysoká intenzita, dynamika programů, práce se zážitkem apod.

Projekt, nyní pod názvem Projekt GO!, pokračoval i příští rok, kdy členové PŠL připravili pro celý ročník GJK dva paralelní opět dvanáctidenní kurzy, které se vzájemně propojovaly pomocí komunikace (kurzovní noviny, rádio, zpravodajství) a dvěma dny společných her.

Na přelomu ledna a února roku 1993 se poprvé uskutečnila zimní obdoba projektu GO! v Krkonoších opět se studenty prvního ročníku GJK, kteří absolvovali kurz GO! v srpnu 1992. Tento zimní projekt se uskutečnil mimo PŠL, jednalo se o experiment pod vedením Vladimíra Halady, Miroslava a Radka Hanušových.

Roku 1995 vrcholí první etapa Projektu GO“. GJK je připraveno a vyškoleny si sestavovat kurzy svépomocí. Tento projekt pod záštitou PŠL končí kvůli vysokým finančním nárokům a chybějící podpoře dalšího možného vývoje ze strany PŠL.

Následující rok Radek Hanuš rozběhl druhou etapu projektu GO! s novou myšlenkou. Spolu s dalšími lidmi připravil a realizoval Projekt Hnutí GO! s cílem rozjet kurzy GO! během následujících pěti let na co největším možném počtu středních škol u nás i na Slovensku. Kurzy by měly na školách sloužit ke změně atmosféry výuky, k nastartování dalších projektů – školní noviny/časopis, školní klub, nové povinné i nepovinné předměty – výchovná dramatika, komunikativní dovednosti, techniky duševní práce, aj. Tento projekt byl realizován Katedrou rekreologie FTK UP v Olomouci a nadací AD FONTES pro Střední podnikatelskou školu v Lipníku nad Bečvou, Střední průmyslovou školu a Obchodní akademii v Šumperku.

17. června 1997 vzniklo občanské sdružení Hnutí GO!. V tomto roce se realizuje poslední kurz pro Obchodní akademii v Šumperku.

V roce 2001 začíná třetí etapa projektu GO!. Vznikl projekt Pilotních škol, které budou realizovat myšlenku změny atmosféry ve školství. Bylo vybráno Gymnázium v Šumperku a ve Žďáru nad Sázavou a VOŠ a SPŠ v Šumperku. Sdružení získalo akreditace MŠMT na školení Pedagog zážitkové pedagogiky.

2.2 Kurz GO! na OA Šumperk

Kurz GO! se na OA v Šumperku pořádá od srpna roku 1996, kdy přišla nabídka z FTK UP v Olomouci, konkrétně od týmu studentů prvního ročníku oboru rekreologie vedeného Radkem Hanušem, k uspořádání čtyřdenního kurzu s tématem Jules Verne – Dvacet tisíc mil pod mořem. Ředitel školy Ing. Tom Ristovský přijal novou nabídku s nadšením, od které očekával stmelení nastupujících studentů jeho školy.

Spolupráce OA s Hnutím GO! trvala tři roky. Skončila v roce 1998 z organizačních a finančních důvodů. Na škole byl již vybudován tým instruktorů z řad studentů OA, kteří byli schopni realizovat kurz svépomocí a hlavně jim nechybělo nadšení. Jednalo se o tyto studenty: Tomáš Pešek, Radek Hudos, Kateřina Mrázková, Tereza Kučerová, Marie Srovnalová, Marie Marková, aj. Další se přidávali postupně v nadcházejících letech: Vendula Chovancová, Zdeněk Nosek, Jana Čechová, Tereza Křížková, Zbyněk Riedl, Petra Vařeková, Michal Maixner a mnoho dalších. Není možné jmenovat všechny, někteří se věnovali GO! déle, jiní kratší dobu, ale všem patří uznání za jejich přínos.

Z pedagogů školy se dlouhodobě kroužku GO! věnuje Ing. Bronislava Kuchtíková, která byla po historicky prvním kurzu na OA, vyslána ředitelem školy tehdy ještě s jedním pedagogem Mgr. Stanislavem Re na zážitkově-vzdělávací kurz, kde načerpala spoustu nových nápadů, které později uplatnila v přípravě dalších kurzů.

Změny v pořádání kurzu

Kurz GO! na OA Šumperk prodělal od svého počátku určité změny.

První změnu kurz zaznamenal v oblasti vedení. První tři roky byl kurz pod vedením Hnutí GO!. Poté si začala kurz pořádat škola svépomocí.

Druhá změna se týká oblasti doby trvání kurzu. V počátcích trval kurz 5-6 dní. V letech 1998 – 2001 se doba trvání zkrátila o jeden den. Od roku 2002 se doba kurzu zkrátila na pouhé tři dny. Ročník 2008 bude díky grantu Města Šumperka opět prodloužen na čtyři dny.

Třetí změnu prodělal kurz podle platné legislativy, proto se od školního roku 2005/2006 začalo jezdit na kurz na začátku školního roku a kurz se stal pro studenty povinným. Před tímto rokem se jezdilo na kurz na konci letních prázdnin a studenti pak vstupovali do nového školního roku již seznámeni. Tento kurz byl pro studenty dobrovolný.

Název GO! používá pro své kurzy Hnutí GO!. Nicméně na OA je to již zažitý název, a proto jej budu používat i já ve své práci, i když by se spíše hodilo označení adaptační kurz, které se teď často užívá, pro kurzy které nepořádá Hnutí GO!.

Pro úplnost uvádím tabulku s přehledem kurzů pořádaných na OA Šumperk:

vedení	rok	hlavní téma kurzu	místo konání
Hnutí GO!	1996	Jules Verne – Dvacet tisíc mil pod mořem	Velké Vrbno u Starého města v Jeseníkách
	1997	nezjištěno	Deštné v Orlických horách
	1998	nezjištěno	nezjištěno
Bronislava Kuchťáková s týmem instruktorů z řad studentů OA	1999	nezjištěno	Kunčice
	2000	Cestujte s cestovní kanceláří KUNOA do státu KUNÁGO di OA	Kunčice
	2001	Výlet časem prostřednictvím stroje času	Kunčice
	2002	nezjištěno	Kunčice
	2003	nezjištěno	Kunčice
	2004	S Hildegardou na ostrov Hula Hula	Kunčice
	2005	Tradice	Vysoké Žibřidovice
	2006	Kurz mladých ekonomů	Třemešek u Oskavy
	2007	Olympijské hry – Pod pěti kruhy	Pusté Žibřidovice

Zdroj: interní materiály OA Šumperk

Tab. 1. Přehled kurzů GO! na Obchodní akademii v Šumperku

Kurz „Pod pěti kruhy“ 2007

Vzhledem k tomu, že v praktické části analyzuji tento konkrétní kurz, v krátkosti jej popíšu. V příloze č. 3 je možné nahlédnout do programu.

Kurz se konal v Pustých Žibřidovicích v penzionu Later v termínu 5. - 7.9. 2007 a jeho tématem byly olympijské hry .

Celý program byl motivován na olympijskou myšlenku míru, fair play, rasové, politické i náboženské rovnoprávnosti. Celková koncepce olympijských her byla pojata průřezově. Tedy od antické Řecka, kdy byly součástí her i umělecké disciplíny až po současnost. Součástí programu byla i „paralympiáda“, abychom účastníkům připomněli, že se mezi námi

pohybují i lidé s handicapem, a tak nějaké hry byly tomuto přizpůsobeny (viz. střední program – snídaně „musíme si pomáhat“ a Maxiscrabble).

3 DRAMATURGIE KURZU GO!

K uvedení této kapitoly se hodí jeden velice výstižný citát Zuzany Paulusové: „Je to jako rum v těstě: nedokážete ho oddělit od ostatních ingrediencí, ale kdyby tam nebyl, buchta vám nebude tak chutnat“ (Martin, 2007, s. 31).

Ota Holec definuje v Instruktorském slabikáři dramaturgii jako „metodu, jak vybírat a poté seřazovat jednotlivé programy a další děje do času, který má kurz k dispozici, s cílem dosáhnout co nejvyššího účinku“ (Holec, 1994, s. 37).

V literatuře můžeme najít mnoho návodů, jak správně dramaturgicky postupovat při přípravě kurzu. Já se přidřím postupu Andyho Martina (2007), podle kterého má dramaturgie kurzu pět stupňů.

3.1 První stupeň: práce na hlavním tématu kurzu

Hlavní téma kurzu nám napovídá, o čem vlastně bude. Je důležitým nástrojem pro upoutání zájmu potencionálního účastníka kurzu.

Pokud dobře definujeme téma kurzu, bude nám sloužit jako kotva, od které se bude odvíjet všechno ostatní. Naznačí nám jakým směrem by se měla ubírat dramaturgie kurzu, jaké vybrat hry, aktivity nebo atmosférické prvky. S dobrým a promyšleným tématem se nemusíme bát, že kurz nebude mít „červenou nit“ prolínající se celým kurzem, nebude mít jasné zacílení a ani že jednotlivé aktivity a hry nebudou mít vnitřní souvislost.

Téma kurzu není totožné s jeho cíli! Mělo by být obecné a pouze udávat směr, kudy se bude kurz ubírat. Kdežto cíle mají být konkrétní a měřitelné.

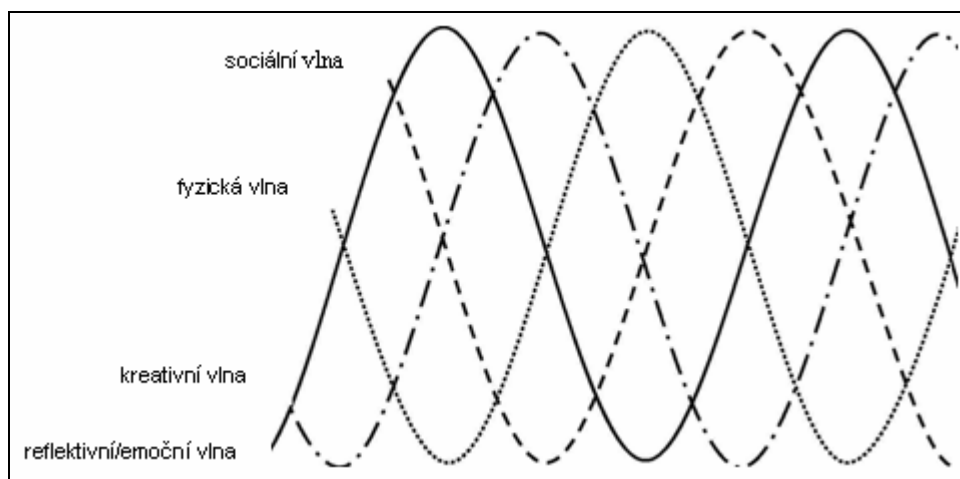
Dále bychom měli téma rozvinout do několika úrovní, k tomuto nám mohou posloužit následující otázky, na něž bychom si měli odpovědět: Jaký typ kurzu nejlépe naplní toto téma – expediční, pobytový, zimní, kombinovaný? Jaký typ aktivit by se na kurzu měl objevit – hry, reálné úkoly, dílny, semináře? V jakém prostředí by se měl odehrávat? Jaké instruktory bude třeba a kolik? Jaká je cílová skupina účastníků?

V případě kurzu GO! je primárním cílem seznámit studenty ve třídě, vedlejším cílem může být navázání spolupráce mezi studenty, poukázat na jejich přednosti, dát možnost, aby si každý z nich zažil svých „pět minut slávy“, apod.

3.2 Druhý stupeň: práce na scénáři

Pod scénářem si můžeme představit detailní plán kurzu, který si tým odváží s sebou na kurz. Je docela pravděpodobné, že se scénář kurzu bude v průběhu měnit. Tato změna závisí například na počasí, na atmosféře ve skupině a jiných nepředpokládaných situacích.

Při plánování scénáře bychom měli mít na paměti různá dramaturgická pravidla, tedy dát pozor, aby se nám střídaly fyzické aktivity s emocionálními, sociálními, kreativními apod. Jedná se o tzv. dramaturgickou vlnu, kdy dbáme na to, aby měl kurz svůj fyzický, sociální, emoční, kreativní vrchol. Vzájemné proplétání vln nám zaručí rovnováhu intenzity a rytmu kurzu.

Obr. 1 *Dramaturgická vlna (Martin, 2007, s. 36)*

Další radou je, že bychom měli mít v zásobě připraveny různé vyplňovací hry nebo aktivity pro případ nutné změny programu.

3.3 Třetí stupeň: praktická dramaturgie (tvorba a výběr her)

Do praktické dramaturgie zahrnujeme tvorbu nebo výběr různých aktivit nebo her za účelem splnění dramaturgických pravidel a cílů kurzu.

K tvorbě her se můžeme inspirovat čímkoliv – knihou, filmem, příhodou ze života, písní, apod. Pro výběr her můžeme využít Zlatého fondu her I., II., III., Fond her Instruktorů Brna, Zapletalovy nebo Bakalářovy knihy a v neposlední řadě i internetové portály www.hra.cz, www.hranostaj.cz.

Při plánování je také vhodné pamatovat na produkční záležitosti jako např. počet instruktorů na přípravu, samotnou hru, materiál, délku hry a stav skupiny.

3.3.1 Hra

Hra je základním prostředkem v zážitkové pedagogice a pro její definování uvedu Huizingův pohled: „Podle formy tedy můžeme hrou souhrnně nazvat svobodné jednání, které je míněno „jen tak“ a stojí mimo obyčejný život, ale které přesto může hráče plně zaujmout, k němuž se dále nepřipíná žádný materiální zájem a jímž se nedosahuje žádného užitku, které se uskutečňuje ve zvlášť určeném čase a ve zvlášť určeném prostoru, které probíhá řádně podle určitých pravidel a vyvolává v život společenské skupiny, které se rády obklopují tajemstvím nebo které se vymaňují z obyčejného světa tím, že se přestrojují za jiné“ (Huizinga, 1971, s. 20).

Ať už bychom vzali v úvahu jakoukoliv definici hry, bude mít vždy několik rysů společných (Činčera, 2007):

- **Hra jako znak:** hra není doopravdy, stojí mimo běžný život.
- **Emocionální angažovanost:** hra obsahuje vzrušení. Dopředu nevíme, jak dopadne, je tedy spojená s nejistotou. Hra je také podněcována soutěží a zkouškou vlastních schopností a dovedností ve hře obstát.
- **Pravidla:** každá hra má svá pravidla a vymezené hranice, ve kterých se hraje. Porušování se pak trestá sankcemi.
- **Soutěž:** hra je ve většině případů soutěží, soupeřem nemusí být vždy druhá osoba, ale i časový limit, mé vlastní hranice, apod.
- **Cíl:** cílem hráče je vyhrát, avšak cílem instruktora, který hru uvádí, může být zcela něco úplně jiného. Dovést hráče k uvědomění, k pochopení něčeho nebo k nabytí určitých postojů nebo dovedností.

Hry, které vzešly z PŠL, se od jiných tak trochu odlišují a to v tom, že bývají často výzvou volající po překonání, zapojují více složek osobnosti současně (tělo, vůli, cit i rozum), jsou konstruovány pro atraktivní prostředí a používají motivující libreto a počítají s dospělým hráčem a jeho životními zkušenostmi, atd. (Jirásek, 2002).

3.3.2 Dělení her

Dělení podle Karlachové

Dělit můžeme hry podle různých kritérií, podle cíle, podle druhu, náročnosti a mnoho dalšího. Jedno z možných třídění her je následující (Karlachová, 1984):

Pohybové hry

Sem patří typicky strukturované hry, s pevnými pravidly a časovým limitem. Tato kategorie se dále dělí na:

- a) hry na výdrž neboli „orvávačky“
- b) hry dobrodružné a jinak nevšední
- c) hry recesní
- d) drobné hříčky čili „rozehříváčky“

Hry málo strukturované

Hlavním znakem této kategorie je přijetí určité role v rámci hry. Od klasických her s pravidly se tyto liší právě tím, že tu pravidla chybí a rámeček hry je nahrazen lehce načrtnutým příběhem – legendou. U těchto her se klade důraz na obrazotvornost hráčů, jejich fantazii, schopnost vymýšlet a prožívat osudy svých postav.

Moderní společenské hry

Tyto hry přispívají k sebepoznání, mohou odkrývat naše povahové rysy a jejichž prostřednictvím si můžeme sdělovat své názory a postoje k různým problémům či situacím.

- a) hry sebepoznání
- b) hry komunikativní
- c) hry didaktické
- d) hry seznamovací
- e) hry psychologické
- f) hry převlékací
- g) hry na vždycky a na kdykoli, tzv. drobníčky nebo také „vyplňovačky“

Solitéry

Solitéry jsou hry pro jednoho hráče a vznikly k ukrácení dlouhé chvíle. O vítězství hráč usiluje nikým neomezován a neohrožován. Zařadila bych sem i tzv. „sóla“, kdy je hráči ponechán nějaký čas k rozmyšlení a třídění prožitých zážitků.

Hry i nehry

Sem řadíme ty, které nepatří do výše uvedených. Karlachová píše, že jsou určeny pro ty, kteří dokáží jednou za čas spočinout, zahledět se, tiše rozmlouvat. Zkrátka pro ty, jež mají smysl pro poezii, pro krásy přírody a krajiny, pro specifické vůně dne i noci, pro magii ohně aj.

Dělení podle Zlatého fondu her

PŠL si během své několikaleté praxe vybudovala vlastní systém třídění her, který používá. Vidět jej můžeme např. ve Zlatém fondu her. Kritéria jsou logicky uspořádána a odpovídají nám na otázky, které si před výběrem hry klademe. Jsou to

- **Název hry** – jméno hry, pod kterým byla uvedena při premiérovém uvedení
- **Autor nebo zdroj námětu hry** – jméno autora, který hru vymyslel popřípadě i uvedl na kurzu PŠL. Námětem může být cokoli – kniha, film, skutečný příběh, myšlenka, citát, apod.
- **Fyzická zátěž** – upozorňuje na úroveň fyzické zátěže (1 – žádná, 2 – malá, 3 – střední, 4 – velká, 5 – vyčerpávající)
- **Psychická zátěž** – upozorňuje na úroveň psychického nasazení účastníků (1 – žádná, 2 – malá, 3 – střední, 4 – velká, 5 – vyčerpávající)
- **Čas na přípravu** – udává nám čas potřebný k přípravě hry na místě konání (vytyčení tratě, stavba překážek, apod.). V čase na přípravu není započítán čas strávený nad přípravou předem!
- **Instruktorů na přípravu** – tento počet nám udává, kolik budeme potřebovat lidí na přípravu hry, abychom dodrželi čas na přípravu.
- **Čas na hru** – doba potřebná pro vlastní realizaci hry.

- **Instruktorů na hru** – počet organizátorů nutných ke kvalitnímu uvedení a zabezpečení hry.
- **Počet hráčů** – vymezuje počet, pro který je hra vhodná, případně udává minimální nebo maximální počet hráčů, požadavky na koedukovanost (koedukovaná dvojice – chlapec a dívka)
- **Věková kategorie** – toto kritérium nás upozorňuje, pro kterou věkovou skupinu je hra určena. I. Pubescenti: 14 –16 let; II. Adolescenti: 16 – 19 let; III. Mladší dospělost: 19 – 25 let; IV. Věk dospělosti: 25 a více let; V. věk zralosti: 50 a více let.
- **Prostředí** – upozorňuje nás na místo, které je vhodné k realizaci hry (louka, les, místnost, rybník) a blíže je specifikuje (tmavá místnost, smíšený les, aj.)
- **Denní doba** – optimální část dne, která je pro realizaci hry nejvhodnější.
- **Roční období** – opět nás informuje, kdy je nejvhodnější hru uvést, aby neztratila nic ze svých kvalit.
- **Materiál** – seznam věcí, které jsou potřeba k realizaci hry.
- **Cíl hry** – zaměřeny na rozvoj různých složek osobnosti člověka. Jsou to hry na rozvoj intelektu, tvořivosti, sociálních dovedností, motoriky a pohybových dovedností, vůle, sebepojetí, dále pak hry kombinované a speciální hry, u kterých nejde o rozvoj výše uvedených, ale slouží např. k rozechřátí, navození atmosféry, pobavení, uvolnění, apod. Zařadila bych zde i tzv. Icebreakers – hry k prolomení ledů na začátku kurzu.

Dále je ve Zlatém fondu her uvedeno u většiny her **libreto**, tedy ideový nástin, myšlenka apod., jež slouží k navození správné atmosféry. Důležitou složkou je také **motivace**, která nám poskytuje způsob, jak hráče vtáhnout do hry. **Realizace hry** nám udává přesnou strukturu a popis hry – tedy jejího děje, zadání, podmínky, instrukce ohledně řešení sporů apod. Poslední, leč neméně důležitou částí, jsou **metodické poznámky** zaznamenávající zkušenosti s uváděním právě této hry. Nabízejí nám různá doporučení, případně na co si dát při uvádění hry pozor (Hanuš, 2002).

Jiné členění

Za pozornost jistě stojí zmínit i jméno **Miloše Zapletala**, který vytvořil obsáhlé dílo Velká encyklopedie her. Tato encyklopedie se skládá z několika svazků, a to z Her v přírodě, Her v klubovně, Her na hřišti a v tělocvičně a z Her ve městě. Tyto se i nadále dělí (viz. Hry v přírodě na Hry na louce, v lese, apod.)

Dalším, kdo se zabýval hrou, je **Eduard Bakalář**. Bakalář se zabývá dlouhodobě tématem psychoher a hry dělí na: seznamovací, rozehřívací, didaktické, pro rozvoj tvořivosti, sebe-poznávací a hry s kombinovaným zaměřením (Bakalář, 1989).

3.4 Čtvrtý stupeň: dokončení scénáře

V této fázi se dopracovává logistika her a vůbec celého kurzu. To znamená, že se zajišťuje veškeré materiální vybavení, pravidla pro jednotlivé hry. Kontroluje se rytmus a plynutí kurzu, jak jsou rozmístěny dramaturgické vrcholy a dna (viz. dramaturgická vlna).

V mnoha případech není předem možné odhadnout přesný průběh kurzu, ke slovu se pak dostávají zkušenosti instruktorů, jejich schopnosti pružně reagovat a improvizovat, tak aby to účastník nepocítil.

3.5 Pátý stupeň: dramaturgie na kurzu

Sem řadíme dramaturgické změny probíhající na kurzu. Změny ve scénáři vycházejí z pozorování účastníků, posuzování jejich aktuálního stavu a odhadování, jak budou na připravené programy reagovat. Změna scénáře může také vyplývat z neočekávaných faktorů, jakými jsou počasí a nečekané nehody. Toto všechno musí instruktoři brát v úvahu při vyhodnocování scénáře a na jejich základě pak provádí příslušné změny, pokud jsou třeba a budou přínosem.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 UVEDENÍ VÝZKUMU

Jak jsem uvedla již v úvodu, cílem mé práce je analyzovat kurz GO! na Obchodní akademii v Šumperku z různých úhlů pohledu – z pohledu účastníků, instruktorů, třídních učitelů a ředitele školy. Předmětem výzkumu je tedy samotný kurz GO!.

K dosažení předem stanoveného cíle jsem zvolila tyto metody:

zkoumaná skupina	použité metody
studenti	dotazník před a po kurzu
instruktoři	rozhovor
třídní učitelé	dotazník před a po kurzu
ředitel školy	rozhovor

Tab. 2. *Použité metody*

Pro zpověď studentů a třídních učitelů jsem zvolila metodu dotazníků, které jsou nejefektivnější formou, jak sebrat data od většího počtu respondentů. Pro instruktory jsem zvolila osobnější metodu rozhovorů, které jsem natáčela na diktafon. Rozhovor byl strukturovaný, měla jsem dopředu připravené otázky, na které jsem se jich ptala. S panem ředitelem jsem udělala taktéž rozhovor, který jsme po dohodě uskutečnili přes e-mail, kdy jsem mu poslala otázky a on mi na ně odpověděl.

Ekonomické lyceum na Obchodní akademii v Šumperku jsem absolvovala v letech 2001 – 2005. Do kroužku GO! jsem začala chodit ve třetím ročníku a na první GO! jsem jako asistent instruktora jela v roce 2003. Od roku 2004 po současnost již na kurz jezdím jako instruktor a sbírám praktické zkušenosti.

O řemeslo instruktora a zážitkovou pedagogiku, jako takovou, jsem se začala zajímat koncem druhého ročníku střední školy. Byl to moment, kdy jsem začala srovnávat teorii kurzu a zážitkové pedagogiky s praxí. Ta se v některých bodech lišila a to mě přivedlo k myšlence analyzovat současný stav kurzu GO! na Obchodní akademii v Šumperku a na základě zjištěných informací v souvislosti s teorií navrhnout zlepšení.

Výzkum byl proveden na **Obchodní akademii v Šumperku** (odkaz na kontaktní údaje je v příloze č. 2). V současné době na této škole probíhá výuka ve dvou oborech – Obchodní akademie a Ekonomické lyceum. První obor Obchodní akademie, je zaměřen více na oblast obchodně - podnikatelskou, jeho studenti mohou najít uplatnění v široké oblasti ekonomických, obchodně podnikatelských, administrativních a organizačních činností ve

všech typech organizací. Obor Ekonomické lyceum je naopak vybaven větším počtem všeobecně vzdělávacích předmětů, protože se předpokládá, že student bude pokračovat dále na vyšší odborné nebo vysoké škole ekonomického, popř. právního směru. Nejsou však výjimkou ani studenti na vysokých školách humanitního směru.

K výzkumu byli vybráni studenti prvního ročníku Obchodní akademie v Šumperku. Jednalo se o dvě třídy, tedy o **šedesát čtyři studentů**.

Program kurzu je k nahlédnutí v příloze č. 3.

5 POHLED STUDENTŮ

5.1 Dotazník „před“ kurzem

Dotazníky byly rozdány v počtu šedesát čtyři druhý den školy 4.9. 2007 v třídnických hodinách. Studentům jsem se představila a také jsem jim vysvětlila svou práci a vše, co po nich budu požadovat. Předem jsem jim poděkovala za jejich účast a spolupráci na výzkumu.

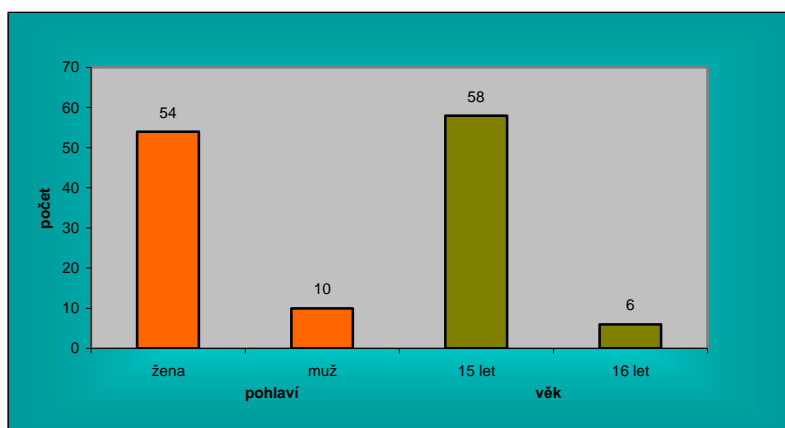
Návratnost dotazníků byla 100%.

Pro vyhodnocení většiny otázek použiji grafické znázornění, což umožní čtenáři se lépe a přehledněji orientovat ve výsledcích výzkumu. Kurzívou označený text slouží jako označení pro výroky studentů, které jsem citovala z dotazníků. Výroky jsem ponechala tak, jak je studenti napsali, abych zajistila autenticitu.

Ukázka vyplněného dotazníku je uvedena v příloze č. 4.

1 dotazník = 1,56%

První dvě otázky dotazníku se týkaly **rozdělení respondentů**. První otázka se zaměřovala na pohlaví studenta s cílem zjistit, kolik bude na kurzu dívek a chlapců. Druhá otázka se zaměřovala na věk. Tento dotaz byl pouze doplňující, protože do prvního ročníku nastupují studenti, kteří mají okolo 15 let.

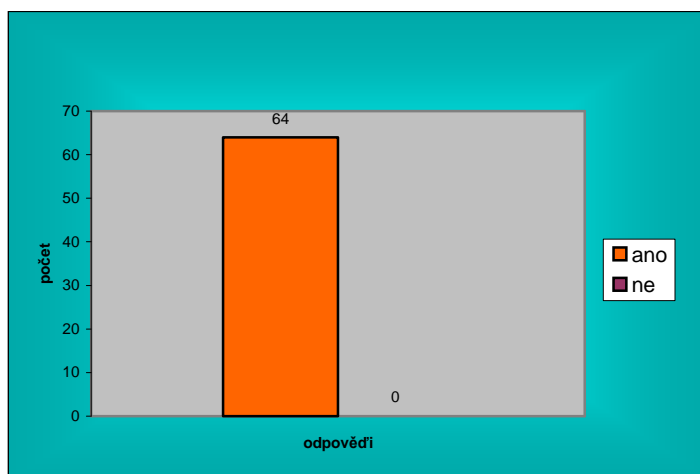

Obr. 2 Rozložení pohlaví a věku studentů v prvním ročníku

Z grafu je vidět, že do prvního ročníku OA nastoupilo více dívek než chlapců (82,81%:17,19%). Vzhledem k tomu, že se jedná o první ročník střední školy, naprostá většina (90,63%) studentů má 15 let, 9,37% má 16 let.

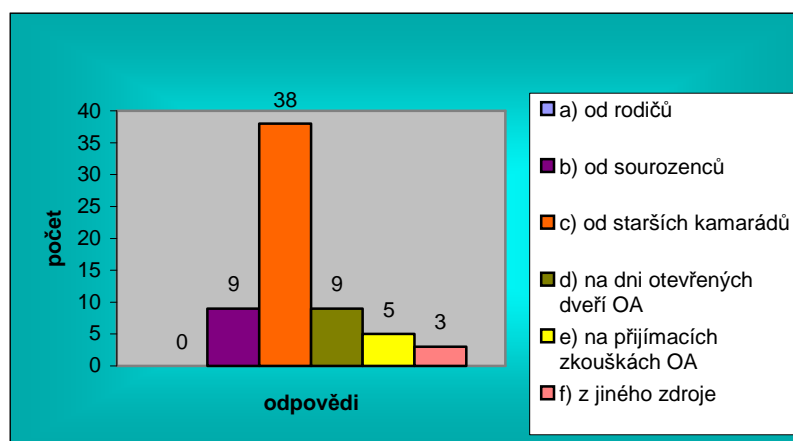
Otázka č. 3 Slyšel/a jsi už o kurzu GO!

Obr. 3 *Slyšel/a jsi už o kurzu GO!*

Z odpovědí zcela jasně vyplývá, že 100% studentů, již o kurzu slyšelo. Myslím, že je to dáno tím, že se kurz dostává na stále větší počet škol a také se zvětšuje každým rokem počet jeho absolventů, tedy potencionálních zdrojů informací. Z následující otázky se dozvíme, odkud pocházejí informace studentů.

Otázka č. 4 Z jakého zdroje jsi se dozvěděl/a o kurzu GO!

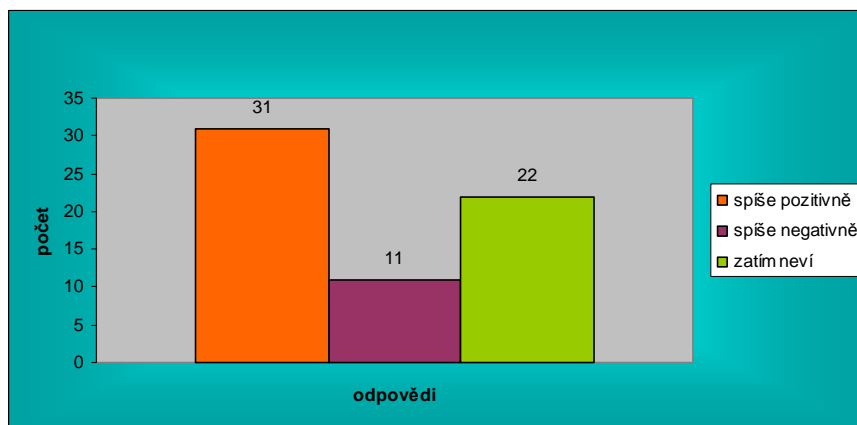
Obr. 4 *Z jakého zdroje jsi se dozvěděl/a o kurzu GO!*

Ve většině případů (59,38%) studenti uvedli, že o kurzu GO! slyšeli od svých starších kamarádů. To potvrzuje předešlou myšlenku, že téměř každý „starší kamarád“ je již absolventem kurzu a tedy zdrojem informací.

Dále pak shodný počet studentů u odpovědi b) a d) odpověděl, že mají informace o kurzu od sourozenců nebo se je dozvěděli na dni otevřených dveří OA (14,06%), 9,38% studentů získalo informace u přijímacích zkoušek, kde dostávají informační leták, 3,13% dotáza-

ných se dozvědělo o kurzu z jiného zdroje a to od sestřenice, která již na škole studuje, a dalším zdrojem bylo osmileté gymnázium.

Otázka č. 5 Jak vnímáš svou třídu před kurzem?

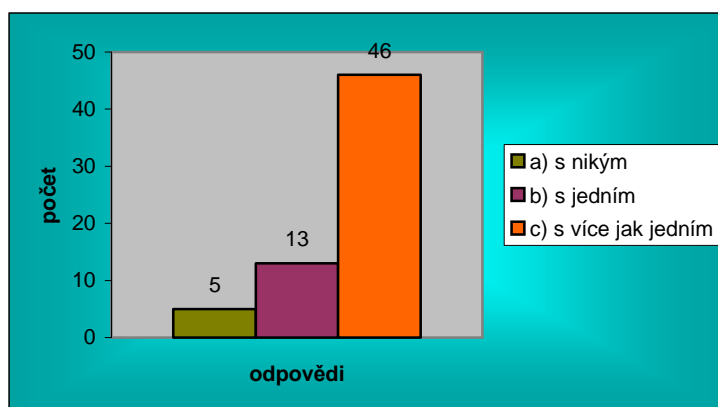
Obr. 5 Jak vnímáš svou třídu před kurzem?

48,44% všech studentů vnímá svou třídu spíše pozitivně. Uvedu pár příkladů, které studenti napsali: *v pohodě, myslím, že bysme mohli být dobrý kolektiv; docela dobře, těším se až ji poznám víc; třída vypadá dobře, ještě jsem se spolu všichni nebavili, ale věřím, že po kurzu GO budeme super třída; myslím, že budeme dobrá parta jen, co se lépe poznáme a začneme se více projevovat, kurz GO by nám v tom mohl pomoci;* apod. Jedenáct studentů, kteří představují 17,19%, vnímá svou třídu spíše negativně, použili k tomu tyto formulace: *spousta cizích lidí; nic moc; zatím se moc neznáme, moc spolu nekomunikujeme; zatím nejsme moc velký kolektiv.* Zbýlý počet studentů (34,38%) ještě nemá utvořený názor na svou třídu, většinou odpovídali takto: *ještě se neznáme, tak to nemůžu moc posoudit; zatím nevím, nemohl jsem svoje nové spolužáky lépe poznat; nevím, ještě jsem neměla moc času třídu poznat; zatím tu nikoho neznám;* atd.

Většina studentů přistupuje ke své třídě pozitivně, vnímá ji jako své potencionální přátele a má touhu se s nimi seznámit. Další část studentů sice vnímá třídu spíše negativně, ale to může být zapříčiněno tím, že vnímají přechod ze základní školy na střední jako velkou změnu, což můžu doložit výrokiem jednoho studenta: *zatím si tu nemůžu moc zvyknout, ale budu muset, protože mi nic jiného nezbyde.* Část studentů je dojíždějících a bydlí na internátě. Pro mnohé je to tedy poprvé, kdy jsou pryč od rodičů, což může být taky jeden z faktorů přispívajících k prozatímní nepohodě těchto studentů, na kterou si musí zvyknout. Poslední část studentů, která se vyjádřila neutrálně, odpovídala, že své spolužáky

zatím nezná, a proto je nemůže soudit. Právě proto je jedním z hlavních cílů kurzu seznámit spolužáky mezi sebou.

Otázka č. 6 S kolika spolužáky jsi se za dva dny ve škole seznámil?

Obr. 6 S kolika spolužáky jsi se za dva dny ve škole seznámil?

Většina studentů (71,88%) se za dva dny školy seznámila s více jak jedním spolužákem. Lze to vysvětlit přirozeným vývojem ve skupině. Očekáváme, že se seznámí se svým sousedem a možná s dalšími spolužáky, kteří mu budou sympatičtí. Někteří spolužáci se již znají ze základní školy, popřípadě z místa bydliště, a tak je jejich vstup do nového třídního kolektivu ulehčen. To, jestli se student seznámí s jedním nebo více spolužáky, také závisí na jeho osobnostních předpokladech a to jak je komunikativní.

20,31% studentů se seznámilo pouze s jedním spolužákem. Můžeme předpokládat, že se jedná právě o jeho souseda.

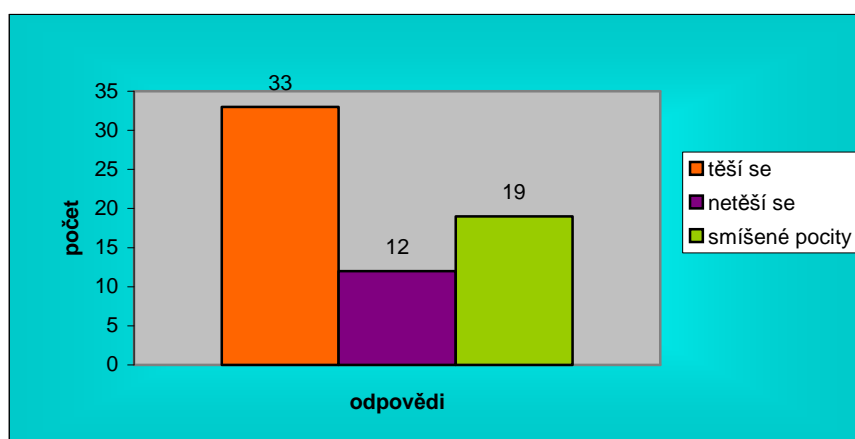
S nikým se neseznámilo 7,81% studentů, vzhledem k tomu, že je naším cílem dát dohromady třídní kolektiv, to není zanedbatelné procento. Právě těmto studentům pomůže kurz nejvíce se nenásilně začlenit do třídního kolektivu.

K bodu „c“ jsem vytvořila tabulku pro přehled počtu seznámených studentů.

Obr. 7 Otázka č. 6 – rozepsání odpovědi c)

Otázka č. 7 S jakými pocity jedeš na kurz GO!

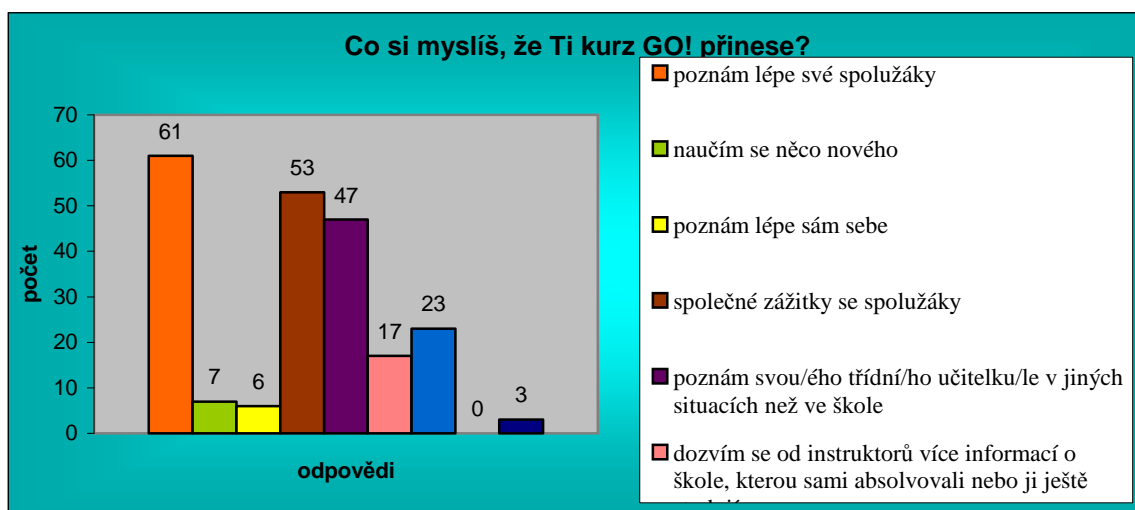
Obr. 8 S jakými pocity jedeš na kurz GO! ?

U této odpovědi studenti odpovídali velice rozmanitě, nicméně se z jejich odpovědí daly vyzorovat jisté shodné znaky, tedy zda se na kurz těší, netěší nebo mají smíšené pocity. Většina studentů (51,56%) se na kurz těšila. Uvedu některé odpovědi, které ilustrují, že se studenti na kurz těší. Jsou to: *docela se těším na nové zážitky a doufám, že se utvoří náš třídní kolektiv; těším se, doufám, že si jako třída budeme rozumět a bude to tam super; těším se a taky doufám, že se teda lépe poznáme s ostatními. Doufám, že si to všichni užijeme a budu na to dlouho vzpomínat.* Necelých 19% (18,75%) studentů se na kurz netěšilo, vyjádřili to formulacemi jako: *netěším se, nevím, co od toho mám očekávat; prakticky nikoho z téhle třídy neznám; mám trochu strach, bojím se trapasu; moc se mi tam nechce;* apod. Zbylý počet studentů (29,69%) jel na kurz se smíšenými pocity. Nejčastěji se objevovaly tyto typy vět: *docela se bojím, že nezapadnu mezi ostatní, ale jinak se těším; nevím*

co mám od GO čekat, takže jedu s malým strachem, ale se strašnou radostí se více seznámit; se smíšenými pocity, nevím přesně co mě čeká a jak vše bude probíhat, tak mám z toho zvláštní pocit, ale těším se, až je (spolužáky, pozn. autora) poznám a doufám, že to bude zábava.

Je pozitivní, že se většina studentů těší na kurz a také na to, až pozná své nové spolužáky. Dále je přirozené, že se část studentů obává nového. Neví, do čeho jdou, co je na kurzu čeká, ale na druhou stranu se zároveň na své spolužáky těší. Malá část studentů, avšak nezanedbatelná, se na kurz netěší. Může to být způsobeno negativní prvním dojmem z nové třídy nebo prostředí. Introvertní povahy, které se nerady seznamují a nejsou rády středem pozornosti, se také nemusí těšit.

Otázka č. 8 Co si myslíš, že Ti kurz GO! přinese?

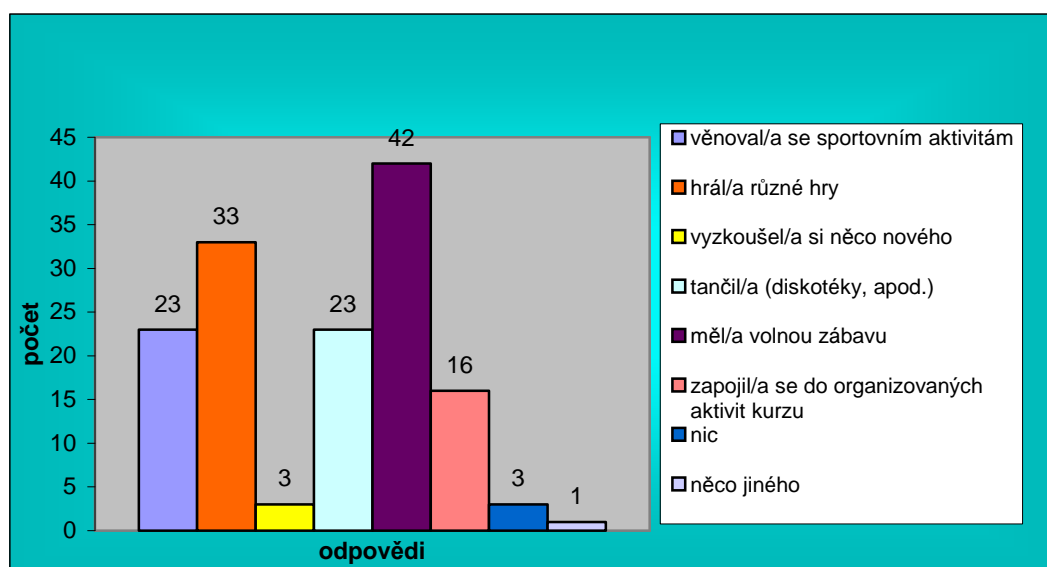
Obr. 9 Co si myslíš, že Ti kurz GO! přinese?

Studenti mohli vybírat více možností z nabídnuté škály odpovědí.

Z grafu jasně vyplývá, že 95,31 % z celkového počtu studentů jede na kurz s tím, že chce lépe poznat své spolužáky, což hodnotím jako dobré, protože je to jeden z hlavních cílů kurzu a je pozitivní, že se s ním ztotožňují i studenti. Druhou nejvíce vybíranou odpovědí (82,81%) je „společné zážitky se spolužáky“, to je pochopitelné, protože společné zážitky kolektiv stmelují a vytvářejí přátelskou a uvolněnou atmosféru. 73,44% všech studentů bylo pro možnost „poznám svou/ho třídní/ho učitelku/le v jiných situacích než ve škole“. Je dobré, že tolik studentů chce poznat svého učitele a navázat s ním přátelský vztah. Zapojit třídního učitele do třídního kolektivu na kurzu, je také jedním z cílů kurzu GO!. Odpověď „volno, nemusím být ve škole“ si vybralo 35,94%, což je docela velké procento

studentů. Ti si většinou představují kurz jako běžný školní výlet, kde budou mít celou dobu volnou zábavu, nebo alespoň více volného času. To samozřejmě z hlediska podstaty kurzu GO! není možné. Možná by bylo dobré informovat studenty dopředu o povaze kurzu, abychom se vyhnuli nemilým překvapením z jejich strany. 26,56% předpokládá, že se na kurzu dozví nějaké informace týkající se školy a jejích učitelů od instruktorů. Toto samozřejmě nelze vyloučit, nicméně instruktoři jsou poučeni o tom, že se na kurzu tyto informace nesdělují. Odpověď, že se student naučí něco nového zvolilo 10,94% studentů. Není to zanedbatelné procento, a proto by měla být tato odpověď brána na vědomí a měli bychom s ní pracovat dále při sestavování programu. 9,38% ze studentů by mělo rádo možnost poznat lépe sebe sama. V programu kurzu jsou zařazeny aktivity, které vedou k tomuto poznání, a tak by měl být tento požadavek uspokojen. Pouhé 4,69% studentů uvedlo jiné možnosti, které očekávají, že jim kurz přinese. Byly to „možná i nějaký trapas“, „spoustu trapasů“ a „nové prostředí“. Myslím, že je přirozené, že člověk v novém a neznámém prostředí se obává trapasu, nicméně na kurzu panuje přátelská atmosféra, a tak se není třeba bát trapných situací. Je dobré, že žádný student si nemyslí, že by mu kurz nepřinesl nic zajímavého.

Otázka č. 9 Co by jsi na kurzu nejraději dělal/a?

Obr. 10 Co by jsi na kurzu nejraději dělal/a?

Studenti měli opět možnost vybírat z více odpovědí.

Z tohoto grafu nám vyplývá, že největší procento studentů (65,63%) by chtělo vyplnit čas na kurzu volnou zábavou. Tyto studenty bývá většinou těžké zaujmout, mohou se mezi

nimi objevovat i tzv. „machři“, co bojkotují program s účelem zaujmout spolužáky („*to nebudu dělat*“, „*to je trapný*“). Vyskytly se i odpovědi, kde byla zakroužkovaná jediná odpověď, a to „měl/a volnou zábavu“, tento způsob odpovědi si můžeme dát do spojitosti s otázkou č. 6, kde 35,94% studentů odpovědělo, že jede na kurz proto, že nemusí být ve škole.

Stejně procento studentů (35,94%) by rádo na kurzu sportovalo a tančilo. Tyto aktivity bývají začleňovány okrajově a většinou v modifikovaných případech. Na sport jako takový v programu nezbyvá místo, nicméně k některým hrám je potřeba běh (Aréna, Pašeráci), míč, popřípadě golfová hůl na Lesní golf, apod. Jedinou taneční aktivitou na kurzu většinou bývá modifikovaná Tančírna, nejde tedy o klasickou diskotéku, ale studenti se „učí“, zkoušejí různé tance (Banana, Let kiss, Sex bomb, Ptačí tanec, apod.) v převlecích a rolích, které si sami určí.

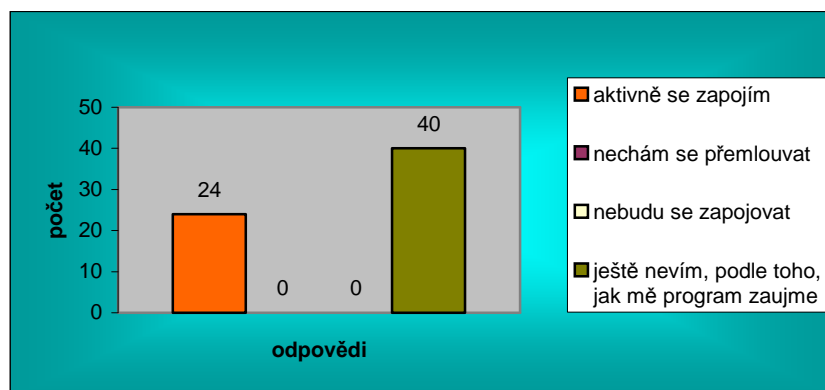
Dále by se 25% studentů rádo zapojilo do organizovaných aktivit kurzu. Tím máme na mysli program kurzu, tedy různé hry a aktivity směřující k vytyčeným cílům.

4,69% studentů by na kurzu nejraději nedělalo nic. Pokud vyloučíme, že se jedná o vzdor ve vyplňování dotazníku, můžeme od těchto studentů očekávat bojkotování aktivit a bude nás stát větší úsilí začlenit je do kolektivu.

Stejně procento (4,69%) studentů by rádo vyzkoušelo něco nového. Pouze jeden student uvedl, co by to mělo být. Měl by zájem vyzkoušet si lezení na skálu. Toto většinou není možné na kurzu splnit, jelikož se nachází v prostředí bez skal. Nicméně se tato aktivita dá nahradit nízkými nebo vysokými lany. V případě našeho kurzu by připadaly v úvahu nízká lana za předpokladu odborné asistence.

Pouze 1,56% procent všech studentů si vybralo poslední odpověď. Tento student uvedl, že by chtěl „*zkusit, co vydrží*“.

Otázka č. 10 Jak si představuješ vlastní účast na programu kurzu?

Obr. 11 Jak si představuješ vlastní účast na programu kurzu?

Z nabízených odpovědí se pro aktivní zapojení do programu kurzu rozhodlo 37,5% studentů a zbytek studentů (62,6%) zvolilo konzervativnější odpověď, že se zapojí do programu podle toho, jak je zaujme. Je pozitivní, že si nikdo nevybral odpovědi b) „nechám se přemlouvat“ nebo c) „nebudu se zapojovat“.

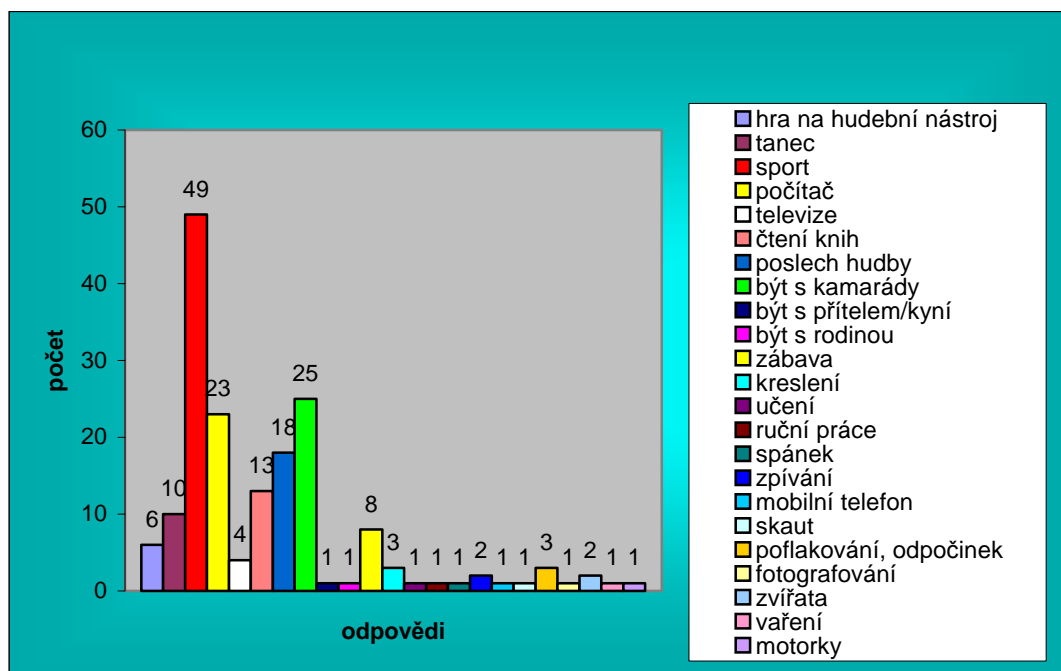
Otázka č. 11 Jak na tebe působí Tvůj/Tvoje třídní učitel/ka?

Všichni studenti, tedy 100%, shodně napsali, že na ně jejich třídní učitel/ka působí příjemně, přátelsky a vstřícně. Uvedu pár příkladů odpovědí: *strašně příjemná paní, sympatická, usměvavá, prostě tak jak má být; příjemná, veselá, srandovní; je hrozně sympatická, usměvavá, a dokáže se vcítit do naší duše; je v pohodě, ale asi má svoje meze, nesmíme ho naštvat, jinak opravdu působí v pohodě; působí na mě mile, spíše taková kamarádká; jsem rád, že máme zrovna tohoto, je mi sympatický; pozitivní, příjemná, moderní, asi ráda hovoří.* Objevovaly se i rezervovanější odpovědi typu: *zatím v pohodě; zatím se to ještě nedá přesně říct, ale první dojem byl moc dobrý; normálně; je v pohodě, ale asi má svoje meze, nesmíme ho naštvat, jinak opravdu působí v pohodě; zatím působí pan učitel jako člověk, se kterým se bude dát na něčem domluvit, jen doufám, že zdání neklame.*

Celkový výsledek je pozitivní, všem studentům se zdá být jejich třídní učitel/ka sympatický/á a třídní učitelé tedy mají dobře nakročeno k získání dobrého vztahu se svými žáky, který mohou na kurzu lépe navázat a rozvinout.

Otázka č. 12 Jaké jsou Tvé zájmy a záliby?

Obr. 12 Zájmy a záliby studentů

U studentů převládá záliba ve sportu v 76,56%, konkrétně uváděli plavání, in-line brusle, fotbal, lyžování, kolo, volejbal, floorbal, aerobic, apod. Druhou nejčastěji uváděnou aktivitou (39,06%) je „být s kamarády“, což je asi nejpřirozenější způsob trávení volného času mládeže. Další kategorií je počítač, kterou zmínilo 35,94% studentů. V této kategorii je zahrnut i internet, ICQ a hraní her na počítači. Oblíbenou aktivitou studentů je i poslech hudby, a to v 28,13%. Příjemně mě překvapilo, že jedna pětina studentů (20,31%), si ráda přečte nějakou knihu. 15,63% studentů má rádo tanec, předpokládám, že někteří studenti chodí do nějakého tanečního kroužku a jiní si rádi zatancují jen tak na taneční zábavě nebo diskotéce. S 12,5% se umístila aktivita „zábava“, která zahrnuje kino, koncerty a diskotéky. Necelých deset procent (9,38%) studentů rádo hraje na hudební nástroj, což je více než potěšující. Televizi jako svůj koníček uvedlo 6,25% studentů. Dále 4,69% studentů uvedlo, že rádo kreslí. Stejně hodnoty (4,69%) dosáhla i kategorie „pořlakování, odpočinek“ jako způsob, kterým tráví studenti svůj volný čas. Konkrétně uváděli relaxaci nebo „jen tak být s přáteli“. Zpívání se věnuje pouhých 3,13% ze všech studentů. Zbylé aktivity mají všechny hodnotu 1,56% a jsou to tyto: být s přítelem/kyní, být s rodinou, učení, ruční práce, spánek, fotografování, zvířata, vaření, motorky, skaut a mobilní telefon. Chtěla bych na závěr vyzvednout, že je velice pozitivní, že alespoň jeden z celkového počtu studentů uvedl, že rád tráví čas se svou rodinou, a také, že byly zmíněny další ušlechtilé koníčky jako je

skaut, ruční práce, fotografování a dokonce i učení! Myslím, že to trochu napravuje všeobecné negativní povědomí o dnešní mládeži.

Otázka č. 13 Co se Ti vybaví pod pojmem „zážitek“?

Vyhodnotit tuto otázku nebylo tak těžké, protože se všichni studenti shodli na téměř podobné definici. V jejich odpovědích můžeme najít stejné rysy. Podle studentů se tedy jedná o něco *nezapomenutelného*, o *vzpomínku*, *dobrodružství*. Přesné formulace znějí takto: *něco co zažijeme, co se nám vryje do paměti a my na to pak občas vzpomínáme; hezký a nezapomenutelný okamžik; něco u čeho se hodně zasměju a pobaví mě to nebo naopak vystraší, překvapí; je to něco, co můžu prožít s ostatníma a na co nikdy nezapomenu; že zažiju něco nového, něco na co budu vzpomínat; atd.*

Všechny odpovědi studentů na tuto otázku jsou uvedeny v příloze č. 5.

5.2 Dotazník „po“ kurzu

Druhá část dotazníků byla rozdána studentům po Novém roce v lednu, aby byl zajištěn odstup od kurzu a studenti si mohli vytvořit náhled na své zážitky.

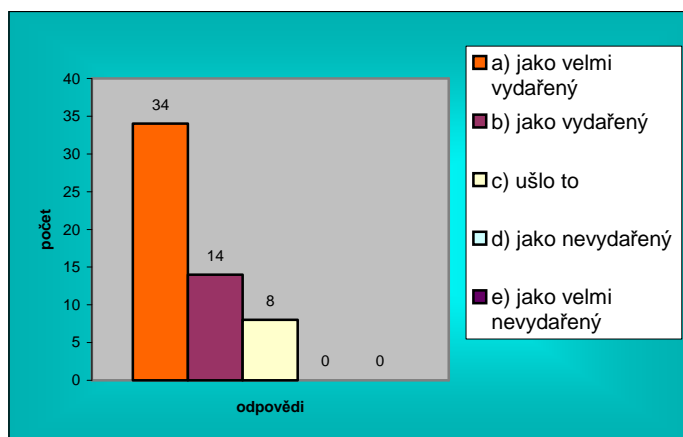
Dotazníků bylo rozdáno šedesát čtyři, vyplněných se mi jich vrátilo padesát šest, což činí 87,5% z rozdaných dotazníků. Návratnost dotazníků je 87,5%.

Pokles návratnosti si vysvětluji tím, že jsem nedohlédla, aby byly dotazníky rozdány řádně v hodině. Byly rozdány na přestávku a tedy některým studentům se nechtělo dotazník vyplnit a odevzdat zpět učiteli.

Ukázka dvou vyplněných dotazníků je uvedena v příloze č. 6

1dotazník = 1,79%

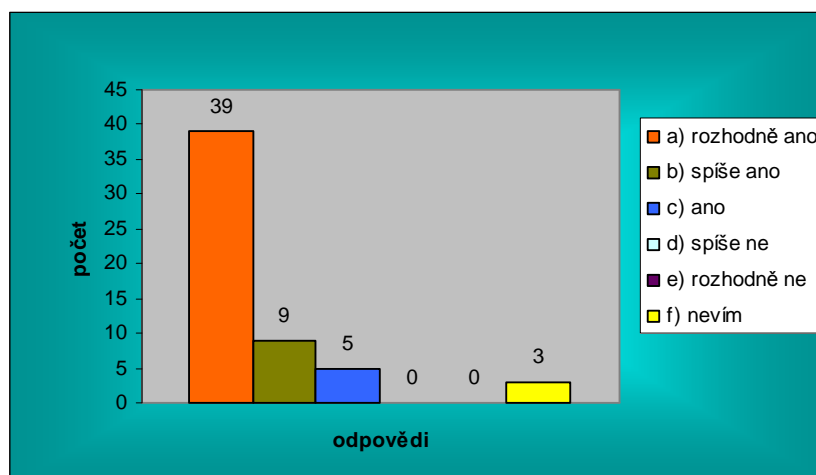
Otázka č.1 Jak by jsi zhodnotil/a kurz GO!

Obr. 13 Jak by jsi zhodnotil/a kurz GO! ?

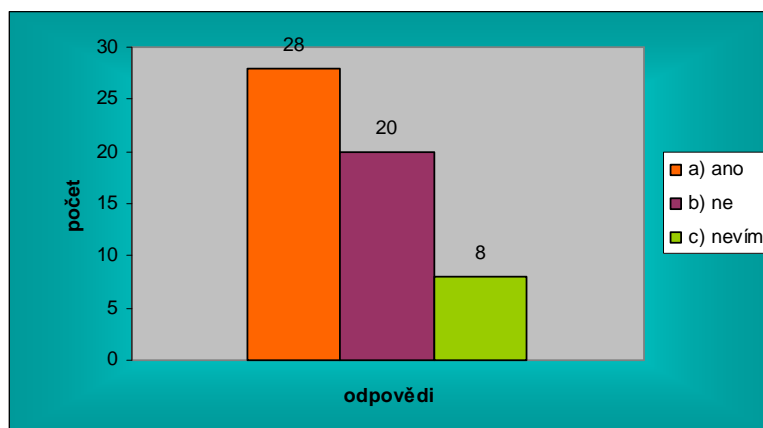
60,68% z dotázaných hodnotilo kurz jako velice vydařený, 25,06% studentů jej hodnotí jako vydařený a zbytek studentů (14,32%) vybralo odpověď „ušlo to“. Podle tohoto výsledku můžeme brát kurz jako vydařený, studenti byli ve velké míře spokojeni a zřejmě to splnilo jejich očekávání, se kterým na kurz jeli.

Otázka č. 2 Doporučil/a bys kurz GO! dalším nastupujícím ročníkům?

Obr. 14 Doporučil/a bys kurz GO! dalším nastupujícím ročníkům?

Kurz by příštím nastupujícím ročníkům rozhodně doporučilo 69,81% studentů, spíše by jej doporučilo 16,11% studentů a 8,95% by ho jen doporučilo. Pouhé 5,37% studentů neví, zda by kurz doporučilo. Podle těchto výsledků, kdy se ani jeden student nevyjádřil negativně, můžeme usoudit, že se kurz studentům líbil natolik, že jsou ochotni ho doporučit budoucím spolužákům.

Otázka č. 3 Změnil se Tvůj pohled na třídní/ho učitelku/le?**Obr. 15** Změnil se Tvůj pohled na třídní/ho učitelku/le?

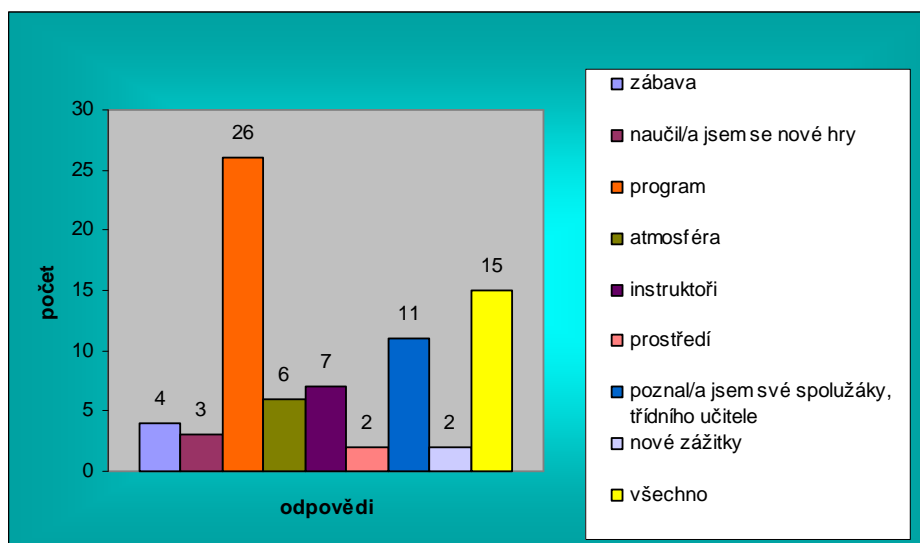
Polovina studentů (50,12%) změnila pohled na svého třídního učitele. Důvody změny tohoto pohledu dále rozvádí otázka č.4.

35,8% studentů svůj pohled na učitele nezměnilo. Neznamená to však nic negativního, jelikož z dotazníků, které byly rozdány před kurzem, vyplynulo, že třídní učitelé působí na své žáky více méně pozitivně (viz. dotazníky před kurzem, otázka č. 11). A 14,32% studentů nedokázalo posoudit, zda se jejich pohled změnil.

Otázka č. 4 V případě, že jsi na předešlou otázku odpověděl/a kladně, napiš, jak se Tvůj pohled na třídní/ho učitelku/le změnil.

Tuto otázku zřejmě využili z větší části studenti, kteří před kurzem neměli vytvořený dojem, z části pak i studenti, kteří svůj pohled během kurzu změnili. Všechny změny, které studenti zaznamenali, byly k lepšímu. Pro názornost uvedu některé z odpovědí: *na 100% k lepšímu; dokáže se s námi pobavit a hrát s námi různé hry; velmi pozitivní po stránce důvěry a přátelství; poznala jsem, že má smysl pro humor a parádně se s ní kecá; prostě se s námi bavil; úplně super třídní;* apod. Myslím, že kurz výrazně přispěl ke zlepšení vztahu mezi učitelem a studentem a tím pádem splnil jeden ze svých cílů.

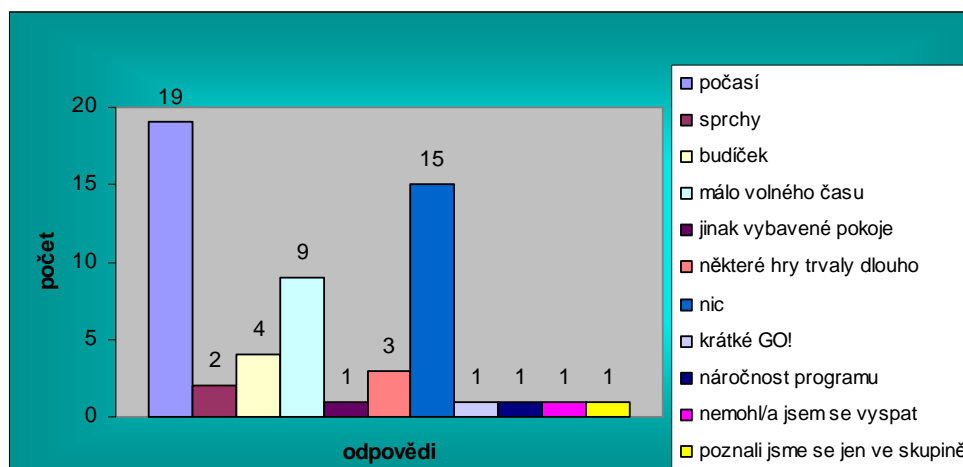
Otázka č. 5 Co se Ti na kurzu GO! líbilo?

Obr. 16 Co se Ti na kurzu GO! líbilo?

Nejvíce se studentům (46,54%) na kurzu líbil program, to může být pro instruktory potěšující, že jejich práce na programu měla smysl a byla oceněna. Studenti vypisovali i některé konkrétní hry jako např.: *malování částmi těla; večerní debata - sex před 16. rokem; seznamovací hry; tančírna*. 19,69% studentů se líbilo, že poznali své spolužáky i třídní učitele. Hodnotím pozitivně, že se o tom zmínilo alespoň jedenáct studentů, protože je to podstatou kurzu. 12,53% studentů uvedlo, že se jim líbili instruktoři ve smyslu, že byli *skvělí a byli dobrá parta*. Šesti studentům (10,74%) se na kurzu líbila atmosféra, která byla podle nich *přátelská a příjemná*. Zábavu, kterou si na kurzu studenti užili, zmínilo 7,16% z nich. Tři studenti (5,37%) napsali, že se jim líbilo, že se naučili nové hry, které před tím neznali. 3,58% studentů se celkově líbilo prostředí kurzu a to že zažili nové zážitky. Všechno se líbilo 26,85% studentů. Jeden příklad závěrem: *hlavně hry, ty byly úplně super, instruktoři, seznamování se spolužáky, prostě všechno*.

Otázka č. 6 Co se Ti na kurzu GO! nelíbilo?

Obr. 17 Co se Ti na kurzu GO! nelíbilo?

Odpovědí u této otázky hodlám využít právě při návrhu zlepšení příštího programu.

Největšímu počtu dotázaných (34,01%) se nelíbilo počasí. Nicméně, jak sami uznávali, není možné to ovlivnit. Letos přšlo na kurzu téměř neustále a mnoho aktivit, které byly naplánované na venkovní prostředí, musely být buď zrušeny nebo přesunuty a upraveny na prostory chaty.

Devíti studentům (16,11%) nevyhovovalo, že měli málo volného času. Myslím, že bychom měli do budoucna stále více počítat s tím, že studenti nejsou zvyklí na takový záprah a sled aktivit, které téměř vždy vyžadují jejich pozornost a aktivitu. Na druhou stranu bychom se neměli vzdávat fyzicky či psychicky náročnějších aktivit, protože právě pro ně je kurz GO! tím, čím je – nabitý výzvami, zážitky, blízkými setkáními s ostatními nebo se sebou samým.. Jedná se o specifický kurz a vím, že čtyři takto nabitě dny jsou hodně náročné, jak pro studenty, tak ještě více pro instruktory, ale konečný výsledek stojí za to. K tomu se hodí slova Radka Hanuše, která pronesl na konferenci o zážitkové pedagogice Scholigon v Olomouci: „Nebuďme populisté, nechceme, aby nám účastníci na konci kurzu tleskali, chceme s nimi pohnout“ (volně reprodukováno). Tím měl pan Hanuš na mysli, že bychom se neměli přizpůsobovat lenosti dnešní mládeže, ale dostat z nich maximum, trvat na svých standardech – „neměknout“.

7,16% studentů není spokojeno s ranním vstáváním. Souvisí to jistě s náročností programu a tím, že není člověk zvyklý vstávat „brzy“ (o půl osmé), ale jinak to nejde.

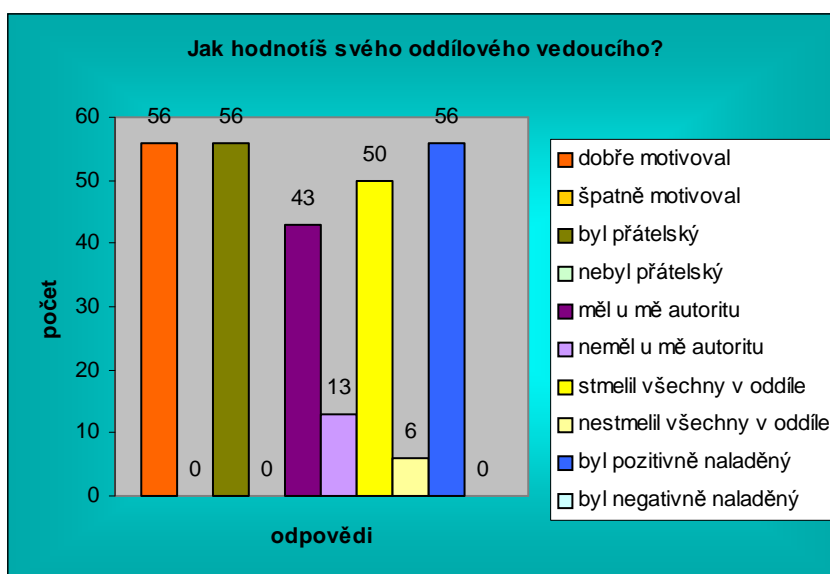
5,37% studentů se nelíbilo, že některé hry trvaly dlouho. Tohle by nás mělo zaujmout a měli bychom se tím zabývat. Jistě, nemůžeme se „zavděčit“ všem, ale mělo by být v našich silách, pohlídat si různé faktory, které mohou způsobit, že se začnou účastníci nudit. Prvním faktorem je důkladné vysvětlení pravidel hry, aby každý věděl co má dělat. Ruku v ruce s tím jde i dobrá motivace hry, která účastníky „nakopne“ a vtáhne do hry. Součástí práce instruktora by mělo být také pozorování účastníků při hře a flexibilní reagování na jejich potřeby – eliminovat prostoje, motivovat v průběhu hry, přizpůsobovat hru momentální situaci, apod.

Dvěma studentům, kteří představují 3,58% z celkového počtu, vadily sprchy. Myslím, že sanitární zařízení chaty bylo naprosto standardní, nicméně studenti měli nejspíš na mysli chybějící závěsy ve sprchách.

Dále získaly po 1,79% tyto možnosti: náročnost programu, „nemoci“ se vyspat, krátké GO! a to, že se studenti poznali jen ve skupině, do které byli rozděleni. Náročnost programu byla popsána již výše. To, že se student nemohl vyspat, mohlo být dáno tím, že není zvyklý spát v cizím prostředí s jinými lidmi, a únavou. K odpovědi, že se studenti poznali jen ve skupině, lze říci, že není možné studenty seznámit napříč celým ročníkem. Vždy je nutné je rozdělit na menší skupiny, třída je tak rozdělena na dvě až tři podskupiny, aby se s nimi lépe pracovalo.

26,85% studentů uvedlo, že není nic, co by se jim na kurzu výrazně nelíbilo.

Otázka č. 7 Jak hodnotíš svého oddílového vedoucího?

Obr. 18 Jak hodnotíš svého oddílového vedoucího?

Odpovědi na tuto otázku byly formulovány tak, aby u každé možnosti (každá odpověď je pro lepší orientaci označena jednou barvou) studenti zakroužkovali buď kladný nebo záporný výrok.

100% studentů vybralo možnost, že je instruktor dobře motivoval. Tento výsledek nekoreponduje s hodnotou u otázky číslo šest, kde vyšlo, že 5,37% studentů považuje některé hry za zdouhavé. Kdyby se však cítili dobře namotivovaní, vůbec by se nezabývali, jak je která hra dlouhá. Nicméně tohle mohlo ovlivnit jednu konkrétní hru a ve výsledném dojmu, ve kterém zřejmě studenti hodnotili, je nakonec instruktor dobře motivoval.

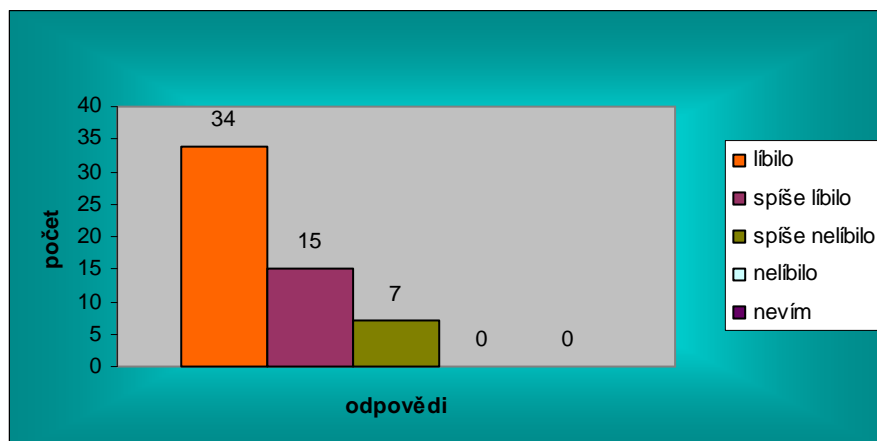
Opět všichni studenti, tedy 100%, zakroužkovali možnost, že instruktor byl přátelský a pozitivně naladěný. To je jediné dobře, protože instruktor by měl působit přátelsky a pozitivně a také se tak chovat ke všem účastníkům kurzu bez rozdílu.

U 76,97% studentů měl instruktor autoritu a tedy mělo váhu, co řekl. Zbývající počet 23,27% studentů uvedlo, že u nich instruktor neměl autoritu. Je zajímavé, že 23,27% představuje 13 studentů, což je počet účastníků, který tvoří jeden tým. Bohužel z dotazníků nelze zjistit, zda takhle odpovídali jednotlivci nebo tak odpověděla celá skupina. To, že neměl instruktor u některých studentů autoritu, může být zapříčiněno nezralostí a nezkušeností instruktora, nebo bojovným přístupem studenta k instruktorovi.

89,5% studentů se cítí být stmeleno a mají pocit, že zapadli mezi ostatní. Nedá se přímo říci, že by instruktor stmeloval účastníky kurzu, nicméně na ně působí celou svou osobností a vytváří podmínky právě k tomuto procesu. 10,74% procent studentů se cítí být naopak nestmeleni. Může se jednat o silně introvertní účastníky, kteří nenašli cestu k ostatním. Bohužel není v možnostech kurzu začlenit všechny členy kurzu, ale mělo by být snahou všech instruktorů si takových účastníků všimnout a cíleně je zapojovat do aktivit, ve kterých by mohli vyniknout a získat pozitivní pozornost svých spolužáků. A pokud se nepodaří tyto „outsidery“ zapojit přímo do kolektivu, je alespoň na místě připravit těmto účastníkům cestu, kdy se v průběhu školního roku začlení sami do třídního kolektivu přirozeným vývojem.

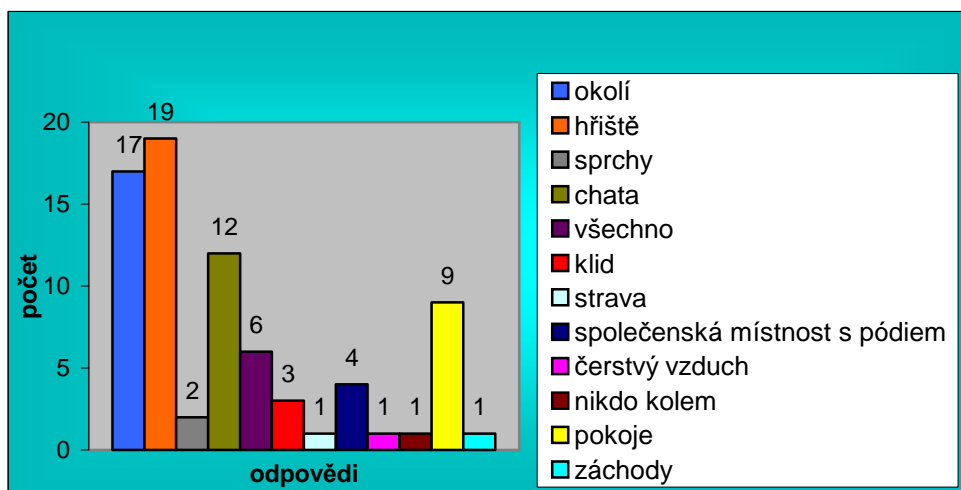
Otázka č. 8 Jak se Ti líbilo místo konání kurzu GO! ?

Obr. 19 Jak se Ti líbilo místo konání kurzu GO! ?

S místem konání kurzu byla spokojena větší část studentů (60,86%) a prostředí se jim líbilo. 25,06% studentů se místo spíše líbilo a zbytku (12,53%) studentů se místo spíše nelíbilo. Více se k těmto výsledkům dozvíme z odpovědí na otázky č. 9 a 10. Nenašel se ani jeden student, kterému by se místo vyloženě nelíbilo nebo který by neměl vytvořený názor.

Otázka č. 9 Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! líbilo.

Obr. 20 Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! líbilo.

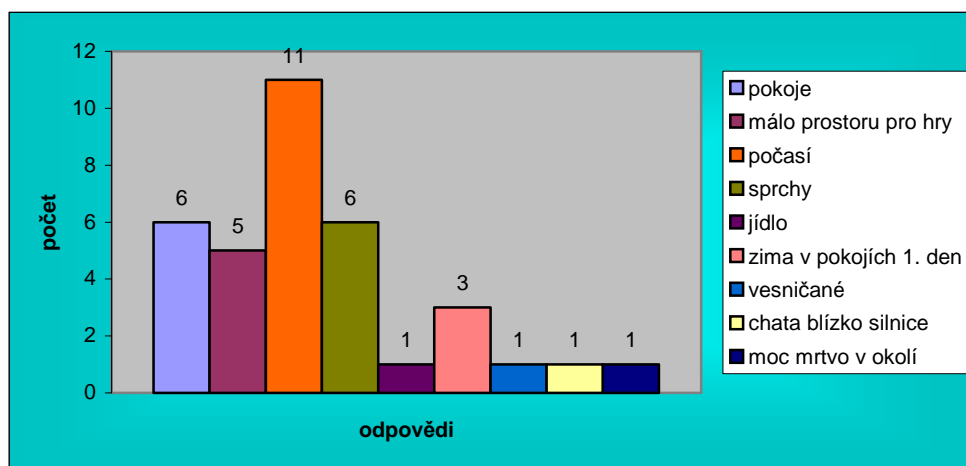
Letošní kurz byl umístěn do krásného prostředí Pustých Žibřidovic nedaleko Jindřichova v Penzionu Later.

Z padesáti šesti studentů se devatenácti (34,01%) nejvíce líbilo na místě konání kurzu hřiště, které bylo situováno nad chatou. Dalšímu největšímu počtu 23,27% studentů se líbilo okolí chaty, kam zařazovali i přírodu. V pořadí hned za okolím se umístila chata, která se

líbila 21,24% studentů. Pokoje se líbily 16,11% studentů, velká společenská místnost s pódiem se líbila 7,16% ze všech dotázaných. Klid zmínilo 5,37% studentů a sprchy se líbily 3,58%. Čerstvý vzduch, nikdo kolem a záchody se líbily 1,79% studentů, což představuje jednoho studenta. Nakonec všechno se líbilo 10,74% studentů, kteří neměli výhrady k ubytování ani k místu konání kurzu.

Z výsledků můžeme vyčíst, že si studenti nejvíce všimají svého bezprostředního okolí, ve kterém jsou nuceni krátkodobě žít, tedy svých pokojů, chaty a okolí chaty, kam bych zařadila i zmiňované hřiště.

Otázka č. 10 Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! nelíbilo.

Obr. 21 Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! nelíbilo.

Opět se tu objevuje počasí, které se nelíbilo 19,69% studentů. Nesouvisí to přímo s místem konání kurzu, protože pršet může kdekoliv, nicméně to byl velký a silný faktor, který ovlivňoval celý průběh kurzu, a proto jej studenti zmiňují i v této otázce. Dvě odpovědi – pokoje a sprchy zmínilo 10,74% studentů. O sprchách jsem psala v otázce číslo šest. Problém pokojů zřejmě spočíval v tom, že některé byly „lépe“ vybaveny než jiné, ve smyslu, že v některých pokojích byly lepší postele, v jiných byly klasické dřevěné dvoupátrové palandy. Proto se asi někteří studenti, kteří tuto možnost uvedli, cítili znevýhodnění. Nemyslím si, že by některé pokoje byly výrazně horší nebo lepší, byly naprosto standardně vybaveny, ale pro příště by bylo lepší si tohoto více všimnout a popřípadě se toho i vyvarovat, protože to vnáší mezi studenty zbytečnou „závist“.

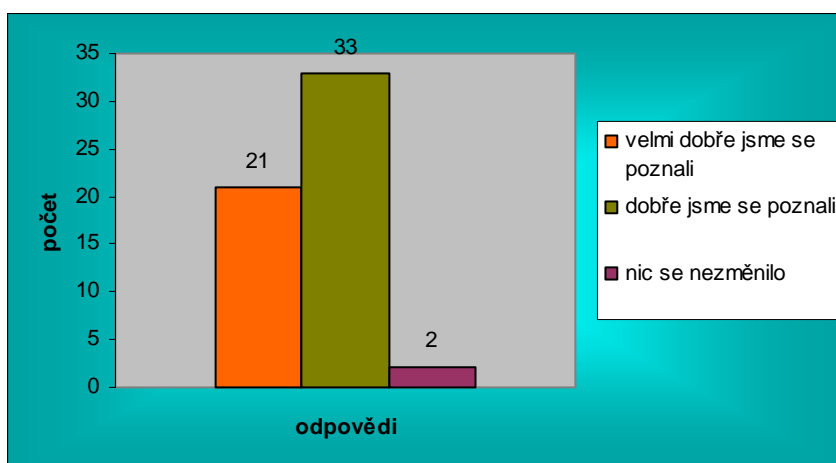
Málo prostoru pro hry uvedlo ve svých odpovědích 8,95% studentů, což považuji za dobrý postřeh. Je pravda, že díky počasí musely být některé hry upraveny na vnitřní prostory cha-

ty a samozřejmě nebyly ideální, ale myslím, že se s tím instruktory „poprali“ dobře a většinou studentům to ve výsledku nevadilo.

Na zimu na pokojích první den si stěžovalo 5,37% studentů. Tento problém byl způsoben z části právě počasím, kdy se po příjezdu ochladilo a začalo vytrvale pršet, tedy než se podařilo chatu vytopit, tak to chvíli samozřejmě trvalo.

Nakonec uvádím čtyři odpovědi, které představují 1,79% z celkového počtu, a jsou to: jídlo, „vesničané“, moc mrtvo v okolí a blízkost chaty u silnice. Jak můžeme vidět i z předchozí otázky číslo devět, někomu jídlo chutná, jinému ne. Stejně tak se někomu líbí, že je v okolí klid a jinému vadí, že je v okolí „moc mrtvo“. Jeden student uvedl, že se mu nelíbí místní lidé. Myslím, že tato odpověď pramení z jedné hry - Arény, kterou účastníci běhali venku před místním restauračním zařízením v mírném dešti a místní mládež je se zájmem sledovala.

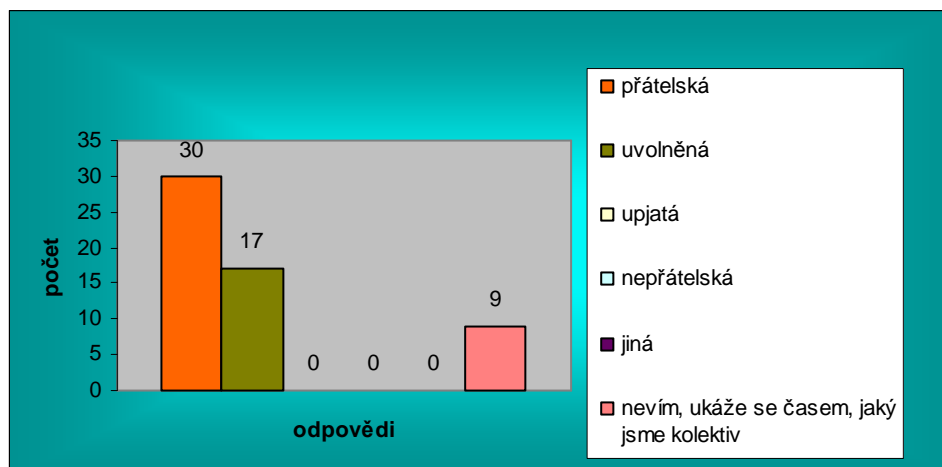
Otázka č. 11 Jak vnímáš své spolužáky po skončení kurzu GO!

Obr. 22 Jak vnímáš své spolužáky po skončení kurzu GO!

Nejvíce studentů (59,07%) si myslí, že se na kurzu dobře poznali, 37,59% je toho názoru, že se poznali velmi dobře. U dvou studentů, kteří představují 3,58%, nedošlo v poznání spolužáků k žádné změně. Z tohoto výsledku nemůžeme usoudit, zda se jedná o studenty, kteří vnímali před kurzem svou třídu pozitivně nebo je tomu naopak. Nicméně padesát čtyři studentů si myslí, že se dobře či velmi dobře poznali, a to je úspěch a splnění jednoho z cílů kurzu.

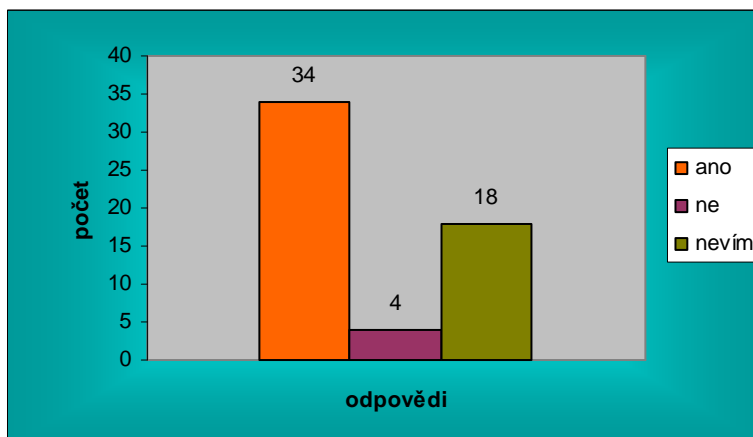
Otázka č. 12 Jaká bude podle Tvého názoru atmosféra ve třídě po tomto kurzu?

Obr. 23 Jaká bude podle Tvého názoru atmosféra ve třídě po tomto kurzu?

Více jak polovina studentů (53,7%) považuje atmosféru ve třídě za přátelskou, 30,43% ji považuje za uvolněnou a 16,11% je rezervovanější a myslí, že se prokáže časem, jaký jsou kolektiv. Je v pořádku, že všichni vnímají atmosféru ve třídě jako pozitivní, protože právě k tomuto kurz směřuje.

Otázka č. 13 Chtěl/a by ses zapojovat do činnosti GO! ?

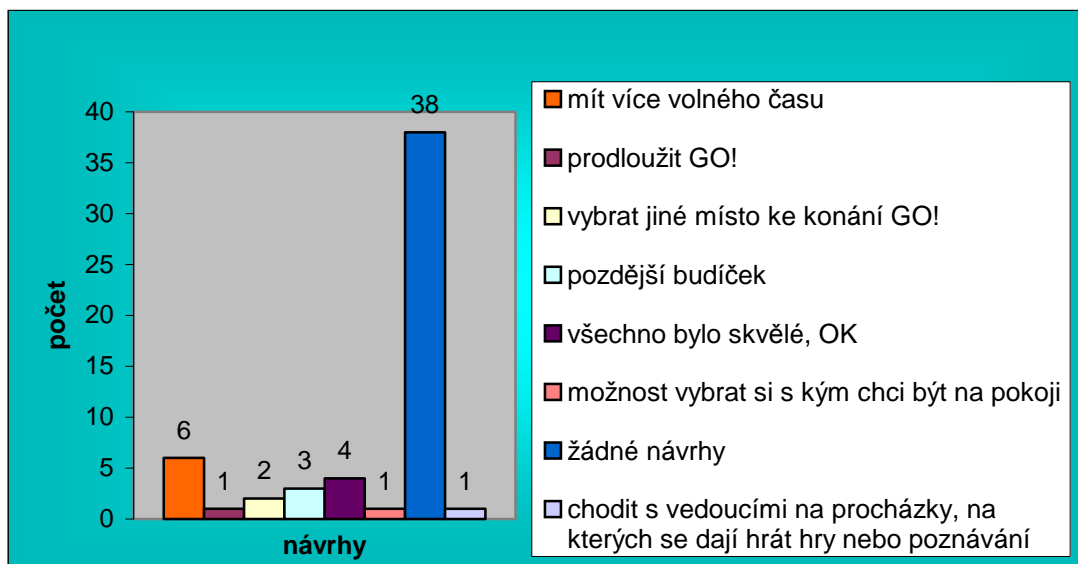
Obr. 24 Chtěl/a by ses zapojovat do činnosti GO! ?

Je velice pozitivní, že 60,86% studentů by mělo zájem se zapojovat do činnosti GO! Toto si vysvětlují tak, že ve studentech přetrvává pocit euforie z prožitého kurzu a představa zapojit se do něj je lákavá. Tyto studenty je třeba „podchytit“ a dát možnost těm, kteří by opravdu chtěli připravovat GO! a jiné „goácké“ akce, aby se mohli zapojit. Někdy je od

„chtění“ k činům daleko a ve skutečnosti na první schůzku kroužku GO! přišlo pouhých šest zájemců.

7,16% studentů by se zapojit nechtělo a 32,22% studentů neví.

Otázka č. 14 Máš nějaký návrh nebo poznámky na zlepšení kurzu GO! ?

Obr. 25 Máš nějaký návrh nebo poznámky na zlepšení kurzu GO! ?

68,02% studentů nevyužilo možnosti navrhnout nějaké zlepšení. Mezi nejvíce zastoupené návrhy patří „mít více volného času“, který zmínilo 10,74% studentů. 7,16% studentů by neměnilo nic. Použili k tomu výrazy jako „ne, myslím, že všechno bylo suprově skvělé“, „bylo to fajn“, všechno skvělé, OK“. 5,37% studentů navrhuje pozdější budíček, 3,58% studentů příště vybralo jiné místo pro konání kurzu a po 1,79% tu byli tři návrhy, a to „mít možnost vybrat si, s kým budu na pokoji“, byl tu i návrh prodloužit kurz a poslední návrh zněl „chodit s vedoucími na procházky, na kterých se dají hrát hry nebo poznávání“. Tento návrh zřejmě pramení z toho, že většinu programu bylo nutné kvůli počasí přesunout a upravit na podmínky chaty. Proto si myslím, že jakákoliv aktivita venku byla vítána.

6 POHLED TŘÍDNÍCH UČITELŮ

Jedním, již zmiňovaným, cílem kurzu GO! je zapojit třídní učitele do programu kurzu. Proto považuji za důležité zmínit ve své práci i pohled třídních učitelů. Jak oni vnímají kurz a svou třídu.

Letošní ročník kurzu byl trochu specifický, jelikož jeden z třídních učitelů byl zároveň hlavním vedoucím kurzu a zapojoval se tedy mnohem více než je u ostatních učitelů obvyklé.

Kurzívou označený text je opět použit pro citace výroků učitelů.

6.1 Dotazníky „před“ kurzem

Kurzu se zúčastnili dva třídní učitelé. Ing. Bronislava Kuchtíková má na starosti třídu Obchodní akademie a Mgr. Vladimír Láník třídu Ekonomického lycea. Pro lepší orientaci v odpovědích budu využívat pro pana Láníka zkratku „L.“ a pro paní Kuchtíkovou zkratku „K.“.

Myslím, že se tu sešly dva dobré protiklady, muž a žena, jeden má s kurzem dlouholeté zkušenosti, druhý naopak zatím žádné nemá.

Dotazník je v příloze č. 7.

První otázka byla směřována na pohlaví a druhá na věk. Vzhledem k tomu, že dále nebudu pracovat s informací o věku učitelů, nepovažuji za nutné ji zde uvádět.

Otázka č. 3 Slyšel/a jste už o kurzu GO! ?

V obou případech učitelé odpověděli shodně, a to, že již o kurzu slyšeli a tedy mají určitou představu o tomto kurzu.

Otázka č. 4 Z jakého zdroje jste se dozvěděl/a o kurzu GO! ?

Pan L. se dozvěděl o kurzu od ředitele školy a od svých kolegů učitelů. Paní K. se o něm dozvěděla z katedry rekreologie FTK Univerzity Palackého v Olomouci. Právě ona stála u počátků kurzu GO! na Obchodní akademii ještě spolu s panem Mgr. Re.

Otázka č. 5 Byl/a jste už někdy na kurzu GO! ?

Pan L. na kurzu zatím nebyl a paní K. má za sebou již jedenáct kurzů. Tento vysoký počet je dán tím, že je paní K. každý rok hlavní vedoucí kurzu a připravuje jej spolu s instruktory. Letos ji k tomuto připadlo ještě třídnictví, čili jela na kurz mimo vedoucí také jako třídní učitelka.

Otázka č. 6 Jak vnímáte svou třídu před kurzem?

Odpověď pana L. zněla, že si zatím svůj dojem vytváří a paní K. odpověděla, že *po přečtení zpráv ze základních škol to bude šikovná třída. Mnoho žáků přišlo na OA z vesnic, bude to bezva parta.*

Otázka č. 7 S jakými pocity jedete na kurz GO! ?

Paní K. se, jak píše, na jedné straně těší a na druhé straně má strach z úrazu. Pan L. odpověděl: *jsem trochu nervózní, jak vše dopadne. Těším se že poznám své studenty i z jiné stránky.* Oba učitelé se tedy těší až poznají své žáky, paní K. má strach z úrazu, což je dáno zkušenostmi z její zdravotnické praxe, kterou vykonávala na kurzech GO! a na lyžařském kurzu.

Otázka č. 8 Připravoval/a jste se nějak na kurz GO! ?

Pan L. se nijak zvlášť nepřipravoval, paní K. odpověděla, že se připravovala a to z pozice hlavního vedoucího kurzu. Měla na starosti komunikaci se střediskem, kde se kurz konal, s vedením školy apod.

Otázka č. 9 Co si myslíte, že Vám kurz GO! přinese?

Pan L. očekává, že pozná lépe své žáky a seznámí se s novými metodami, jak pracovat se studenty. Paní K. zakroužkovala pouze možnost „poznám lépe své žáky.“ Oba tedy shodně odpověděli, že by rádi poznali své žáky. To je samozřejmě předpokladem a cílem kurzu, jejich očekávání by měla být po skončení kurzu naplněna.

Otázka č. 10 Jak si představujete svou účast na kurzu?

Hned tři možnosti odpovědi si vybral pan L., který bude pozorovat své žáky, pomůže při přípravě programu a společně se žáky se bude účastnit aktivit. Toto mohu potvrdit, pan L. se opravdu zapojoval, ať už do přípravy programu nebo se účastnil některých aktivit společně se žáky. Myslím, že jeho přístup mu umožnil jednak lepší poznání svých žáků

a jednak na ně určitě dobře zapůsobil a tím pádem jsou položeny dobré základy pro vztah studentů – třídní učitel.

Paní K. zvolila jinou odpověď a napsala, že by se chtěla seznámit s celým ročníkem. Paní K. je velice aktivním a společenským člověkem, který si jednak všímá svých studentů, ale z pozice hlavního vedoucího kurzu se zajímá také o všechny studenty celkově, a zapojuje se v přípravě programu, motivaci a zkrátka všude, kde je třeba.

Myslím, že má slova potvrzují i výroky studentů, kteří ocenili, že se jejich třídní učitelé zapojovali do aktivit a byli s nimi v kontaktu. Je vždy na učiteli, jakou míru zapojení si pro sebe zvolí, nicméně je vždy velice pozitivní, pokud se vůbec nějak zapojí.

Otázka č. 11 Co se Vám vybaví pod pojmem „zážitek“?

Pro pana L. je zážitek *něco, co mě může obohatit v dalším životě. Zároveň je to příležitost sdílet své pocity s někým jiným.* Pro paní K. znamená zážitek *společně strávený čas vyplněný "akcemi".*

6.2 Dotazníky „po“ kurzu

Dotazníky byly třídním učitelům rozdány stejně jako studentům v lednu.

Dotazník je v příloze č. 8.

Otázka č. 1 Jak by jste zhodnotil/a kurz GO! ?

Pan L. jej zhodnotil jako velmi vydařený a paní K., která má již několikaleté zkušenosti, jej hodnotí jako vydařený. Myslím, že je to dáno tím, že pan L. nemá takovou možnost srovnání jako paní K.

Otázka č. 2 Doporučil/a byste kurz GO! dalším nastupujícím ročníkům?

Kurz by rozhodně doporučil pan L., paní K. by jej pouze doporučila.

Otázka č. 3 Změnil se Váš pohled na třídu?

U této otázky oba učitelé shodně odpověděli, že se jejich pohled na třídu změnil. V následující otázce odpovídají na to, jak se jejich pohled změnil.

Otázka č. 4 V případě, že jste na předešlou otázku odpověděl/a kladně, napište jak se Váš pohled na třídu změnil.

Měl jsem možnost studenty lépe poznat, alespoň na chvíli mohla padnout bariéra formálních vztahů. Myslím, že pan L., touto odpovědí vystihl jednu z podstat kurzu, a to že může, alespoň na chvíli padnout bariéra formálních vztahů. Studenti tak mohou navázat přátelský a na důvěře vybudovaný vztah se svým třídním učitelem.

Paní K. odpověděla: *poznala jsem žáky v různých rolích, zda jsou samostatní a zda umí překonávat překážky.*

Otázka č. 5 Co se Vám na kurzu GO! líbilo?

Paní K. se nevyjádřila a panu L. se líbilo *prakticky vše*, jak napsal.

Otázka č. 6 Co se Vám na kurzu GO! nelíbilo?

Panu L. se nelíbilo počasí, že pořád přšelo a paní K. se opět nevyjádřila.

Otázka č. 7 Jak zpětně hodnotíte využití třídního učitele na kurzu GO! ?

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, jak zpětně hodnotí své zapojení na kurzu. Pan L. odpověděl, *učitel je osvobozen od nutných příprav na nadcházející činnost, což mu dává větší svobodu v poznávání třídního kolektivu, využití je takové jaké si sám zvolí.* Paní K. odpověděla, že se zapojovala dle momentálních potřeb. Myslím, že ona z pozice hlavního vedoucího kurzu byla „všude“ a organizovala přípravy a popoháněla instruktory, proto zní její odpověď takto. Pan L. jel na kurz „jen“ jako třídní učitel a měl tedy větší volnost a mohl více pozorovat svou třídu.

Otázka č. 8 Jak se Vám líbilo místo konání kurzu GO! ?

Paní K. se Penzion Later v Pustých Žibřidovicích líbil a panu L. se spíše líbil. Myslím, že tato chata nebyla příliš ideální pro konání kurzu, okolní prostředí bylo velice členěné, ale vzhledem ke špatnému počasí jsme většinu času trávili na chatě a tam byla velká společenská místnost s malým pódiem, která tento handicap částečně vyvážila.

Otázka č. 9 Vypište, co se Vám konkrétně na místě konání kurzu GO! líbilo.

Stejně jako u studentů i u učitelů se objevovali podobné věci. Vypsali např. *jeviště, hřiště, zastřešenou verandu, ubytování žáků a dostatek prostoru pro různé druhy činností, dostatečující vybavenost.*

Otázka č. 10 Vypište, co se Vám konkrétně na místě konání kurzu GO! nelíbilo.

Pan L. se nevyjádřil a paní K. se nelíbila nedostavěná tělocvična, kterou bychom mohli využít v deštivém počasí a dále se jí nelíbil kopcovitý terén pro hru „pašeráci“. Jak jsem již zmínila, okolní členitý terén zvyšoval fyzickou náročnost her.

Otázka č. 11 Jak vnímáte svou třídu po skončení kurzu GO! ?

Pan L. ji vnímá jako dobrý, přátelský kolektiv a paní K. využila možnosti d) a odpověděla, že jí ročník splynul dohromady a že ukáže čas, jaký jsou kolektiv.

Otázka č. 12 Jaká bude podle Vašeho názoru atmosféra ve třídě po tomto kurzu?

Oba učitelé odpověděli, že atmosféra bude přátelská. Tento pocit mám i já, myslím, že se studenti na kurzu sblížili a vytvořila se nová přátelství a podstatně se uvolnila nervózní atmosféra, která panovala na začátku.

Otázka č. 13 Chtěl/a byste se zapojovat do činnosti GO! ?

Oba učitelé odpověděli opět shodně, a to že by se chtěli zapojovat. Paní K. k tomu dopsala, že už by se chtěla jen zapojovat, ale ne organizovat. Chtěla by předat své zkušenosti dál.

Otázka č. 14. Máte nějaký návrh nebo poznámky na zlepšení kurzu GO! ?

Paní K. pouze napsala, že by se na kurzu měly dodržovat příkladně sjednané časy, aby ne-vznikaly prostoje v programu. S tímto tvrzením souhlasím, nepůsobí to dobře na studenty a snižuje to jejich motivaci.

Myslím, že z odpovědí je docela patrné, že pan L. odpovídal s větším nadšením z kurzu, což odpovídá tomu, že jel na kurz poprvé. Je to tedy jeho první zkušenost a dle jeho odpovědí se odvážím tvrdit, že dobrá. Paní K. ke kurzu přistupovala s větší rutinou a nadhledem, který je úzce spjatý s její dlouholetou zkušeností ve vedení tohoto kurzu.

7 POHLED INSTRUKTORŮ

Další zkoumanou skupinou byli instruktoři. K zabezpečení programu a bezpečnosti na kurzu je potřeba dostatečný počet instruktorů. Na letošním kurzu byli studenti rozděleni do pěti skupin, počet instruktorů na skupinu jsou dva. Jeden je zkušenější a starší osmnácti let, který má zodpovědnost za svěřené studenty, druhý je většinou z prvního ročníku, který jede na kurz poprvé a nemá žádné zkušenosti, je tedy takovou pomocnou rukou staršího.

K rozhovorům jsem si vybrala **pět instruktorů**, kterým jsem položila následující otázky.

Citované výroky jsou označeny kurzívou a jsou ponechány v přesném znění tak, jak instruktoři odpovídali. Použité zkratky jmen jsou vysvětleny níže.

Mezi zpovídané instruktory patří jednak studenti OA a její absolventi:

Petra Vařeková (PV), 4. ročník OA, na kurzu je potřetí.

Romana Brokešová (RB), 4. ročník OA, na kurzu je potřetí.

Antonín Skřivánek (AS), 2. ročník OA, na kurzu je poprvé.

Zbyněk Riedl (ZR), 3. ročník VŠE v Praze, na kurzu je posedmý.

Tomáš Pešek (TP), zaměstnan, na kurzu je podeváté.

Co Tě přivedlo ke GO! ?

PV, RB, AS přivedla ke GO! jejich vlastní zkušenost s tímto kurzem, který absolvovali jako studenti prvního ročníku. *Mně se líbilo to naše GO! Když jsem byla já jako účastník GO! a vlastně to byl asi ten hlavní důvod, proč jsem se na to dala (RB); Mě se to líbilo na GO! když jsem byla já jako dítě – student a je to fajn hrát s někým hry, prostě hrát si (PV).*

ZR absolvoval náborovou víkendovou akci, kterou pořádali starší instruktoři. Zabývali se tím, co je a co dělá instruktor, hráli různé hry. Díky tomu se dostal mezi vybrané instruktory, kteří jeli na následující kurz. TP přivedla ke kurzu *kdysi dávno Bronislava Kuchtíková, učitelka na Obchodní akademii*. TP je jedním z členů týmu, který začínal po ukončení spolupráce s Hnutím GO!.

Co Tě motivuje jezdit na GO! jako instruktor?

Jedním z hlavních motivů, proč tito instruktoři jezdí na kurz, je kontakt s účastníky, seznamování se s nimi a zábava. Instruktoři uvedli jako své důvody tyto. PV: *Právě to, že se*

seznamuju s novými lidmi, můžu si s nimi užít spoustu zábavy, hraju si s nimi a doufám i v to, že se něčemu přiučím. TP: *Mě to prostě baví, je to sranda, člověk se baví, může se chovat jako dítě. To je prostě krásný.* RB: *Mě baví ten kontakt s děckama. Mně se líbí, je to sice taková hloupost, ale když jdeš po té škole, potkáváš ty lidi, oni tě zdraví, baví se s tebou. Je to takový příjemnější, než kdybych měla potkávat cizí tváře ve škole.* Domnívám se, že tento motiv se vyskytuje do jisté míry u všech instruktorů, kteří ještě navštěvují OA. Motivace ZR je v týmu, který připravuje GO!: *Tak mě hodně baví ty lidi, co v podstatě to dělají kolem toho, myslím ostatní instruktory. Jsem strašně rád, když se s něma vidím a vyjedeme na takovou akci. Taky mě hrozně baví, že je to taková jiná akce, všichni jsme blázniví, je to sranda.* AS odpověděl, že ho motivovalo, zkusit si, jaké to je být instruktorem, aby to mohl porovnat s tím, když jel na kurz jako účastník.

Co pro Tebe znamená pojem „zážitek“?

Jako všech ostatních zkoumaných skupin jsem se ptala i instruktorů, co si představují pod tímto pojmem. Stejně jako studenti uváděli, že je to něco *zažitého, zvláštního a zapamatovatelného*. Pěkné přirovnání použila RB: *zážitek je něco, na co si vzpomenu i po hodně dlouhé době, prostě něco co je věčný. Je to taková fotografie.* TP pojal zážitek více ze zážitkově-pedagogického pohledu: *zážitek je něco co v člověku zachová, nebo spíš zanechá nějaké emoce, aby mohl o něčem přemýšlet. Můžeme se bavit o tom, jak prožil, co prožil. Můžeme se bavit o tom co mu to dalo, co mu to vzalo.* Pro ZR je zážitek nějaký *intenzivní vjem*.

V čem si myslíš, že má letošní kurz svá slabá místa?

Čtyři z dotázaných (AS, PV, RZ, RB) odpověděli, že je to hlavně počasí. V návaznosti k počasí se pak musí přizpůsobovat program. PV k tomu ještě dodává, že přípravy programu před letními prázdninami se nezúčastnili všichni. TP nespatřuje slabé místo kurzu v počasí, ale v tom, že některé věci občas nefungují tak, jak by měly. Má tím na mysli nekoordinovanost instruktorů v přípravě programu a tím vznikající prostoje.

V čem si myslíš, že má letošní kurz svá silná místa?

PV si myslí, že jsou silná místa v organizaci kurzu, připouští však, že se jí zdá „nedotáhnutý“, ale *i když některé věci nejsou úplně dotáhnuté, tak si myslím, že to všechno zvládneme, snažíme se to dotáhnout k tomu, aby to bylo co nejlepší, docela se nám to daří a děcka se baví.* TP odpověděl, že je silné místo v kolektivu instruktorů a srovnává to se zkušeností z kurzů, které dělala rekreologie UP: *myslím si, že je tady celkem dobrá banda lidí, nikdo*

tady na sebe neřve, nenadává, tak jak to bývá, když to dělá rekreologie, kde se ti lidi neznaj. Myslím si, že je to celkem v poho, protože ti lidi se znají ze školy a kolektiv funguje super. ZR uvedl, že silné místo je v podstatě právě v počasí, a v tom, že musíme být na chatě. Myslí, že dokázali operativně zachovat úroveň programu a přenést většinu her do vnitřních prostor chaty a namotivovat je v duchu olympijských her.

Jak motivuješ účastníky kurzu k aktivnímu zapojení do programu nebo hry?

AS řekl, že se snaží účastníky povzbuzovat, navodit dobrou náladu. TP uvedl, že motivuje účastníky: asi tak, že si zahraju sám, že dělám ze sebe šaška, prostě se bavím. Bavím se stejně, jak by se měli bavit oni a oni potom nějak poznaj, že by to asi bylo to nejlepší. ZR se je snaží motivovat buď vlastním příkladem nebo, jak odpověděl AS, účastníky povzbudit, „nakopnout“, aby do toho šli sami a byli přesvědčeni, že dělají správnou věc. Nijak zvlášť nemusí účastníky motivovat PV, jak sama řekla: mám to štěstí, že oni sami se chtějí zapojovat a pokud se někomu něco hrát nechce, tak ho vlastně namotivujou motivačky před téma hrama a já už potom s tím nemám takovou práci. Takže se mi ještě nestalo, že bych je musela k něčemu nutit nebo nějak extra motivovat, ale jinak je to určitě povzbuzování, že z té hry budou něco mít. RB se snaží účastníky zaujmout, „vyhecovat“ je, pokud odolávají a nechtějí se účastnit.

Jakou používáš techniku k motivování účastníků?

AS používá vtip, RB se nenechá jen tak odbýt. TP odpověděl, že neví, jestli je to přímo technika k motivaci, ale hraje si, užívá si to, baví se. ZR zopakoval, že k motivování používá svého příkladu: jak už jsem řekl používám vlastní příklad a snažím se jim to vždycky podat tak nějak, aby to viděli. Ne že, „tak a teď si zahrajeme nějakou hru“, ty děcka jsou na to víceméně alergičtí. Musí se jim to přirozeně podat, že to ani tak neberou. PV nenapadla žádná technika, kterou by speciálně používala.

Co by měl umět takový dobrý instruktor?

Jak všichni víceméně shodně odpověděli, že dobrý instruktor by měl umět: dobře organizovat, pobavit, improvizovat, zaujmout. Dále by měl mít přirozenou autoritu. Myslím, že za všechny to vystihla odpověď ZR: myslím si, že dobrý instruktor by měl umět hodně her, měl by být takový operativní. Měl by umět rychle reagovat na nastalou situaci, měl by umět aspoň do jisté míry přečíst účastníky a prostě na to navazuje zapojení a tak. Měl by umět trošku nadchnout účastníky, aby věděli, proč to dělají a proč to chtějí dělat. No hlavně by měl pozitivně působit a být hlavně komunikativní a pozitivní, ostatní se na to pak nabaluje.

Jaké by měl mít instruktor vlastnosti nebo schopnosti?

ZR odpověděl, že by měl mít: *takovou trochu ztřeštěnost, hravost, určitě by měl mít chuť poznávat nové věci a přátelit se s jinými lidmi, spontánnost*. TP uvedl jako vlastnost empatii, že by s instruktorem měla být legrace. RB vyjmenovala komunikativnost, nebát se oslovit účastníky. AS ještě vzpomenule spolehlivost. Jinak se odpovědi instruktorů překrývaly.

Myslíš, že měl mít instruktor nějaké vzdělání ke své činnosti?

Všichni instruktoři se jednohlasně shodli, že instruktor nemusí mít nutně vzdělání. Může vykonávat svou činnost i z pouhého nadšení stejně dobře jako instruktor se vzděláním. Neplatí teda podle nich rovnice, že instruktor se vzděláním rovná se dobrý instruktor.

Všichni instruktoři na OA jsou samouky, nadšenými amatéry v této oblasti a proto se domnívají, že kurzy jimi pořádané jsou organizovány správně, jelikož se dosahuje cílů, kterých kurzy dosahovat mají. Kdyby však získali, alespoň základní vzdělání v oblasti zážitkové pedagogiky, zjistili by, že ne všechny metody a postupy jsou používány optimálně a dokonce, že některé nejsou do programu zařazovány téměř vůbec. Konkrétně mám na mysli techniku zpětné vazby, která je podstatou zážitkové pedagogiky a z běžného, nezpracovaného zážitku dělá zkušenost dále využitelnou. Proto by, dle mého názoru, vzdělání posunulo tyto instruktory na vyšší úroveň, a to by posunulo na vyšší úroveň i pořádané kurzy. Ke zvýšení vzdělanosti instruktorů lze buď načíst odbornou literaturu nebo absolvovat semináře, které pořádá Hnutí GO!.

Na závěr bych uvedla některé odpovědi na tuto otázku: *Já si myslím, že to určitě není na škodu a pokud to člověk dělá děle, jen tak z nadšení, amatérismu, tak se po tom vzdělání začne pít sám. Ale nemyslím si, že je to nejpodstatnější věc, spousta lidí může být skvělejší vedoucí úplně přirozeně, bez ničeho. Vzdělání je prostě další forma nějakých informací, který se vždycky hodí (ZR). Nemyslím si, že potřebuje vzdělání, protože já žádný nemám. Nemám za sebou kurz a myslím si, že mě ty děcka jakžtakž pořád berou (RB).*

Máš nějaké nápady, jak vylepšit kurz do budoucna?

V odpovědích se objevily návrhy na zlepšení příprav, aby bylo věnováno více času kurzu před letními prázdninami a ne, aby se vše domlouvalo na poslední chvíli před začátkem školního roku (PV,RB). Dále se tu objevil návrh na změnu lokality pořádání kurzu, tedy

požadavek na rovnější terén (ZR). TP odpověděl, že je potřeba dotáhnout kurz do konce: *To nejde inovovat, to prostě jenom chce dotáhnout do konce, tak jak to má být.*

Myslím, že všechny zmíněné návrhy jsou věcné a lze je zohlednit při následující přípravě dalšího kurzu.

8 POHLED ŘEDITELE ŠKOLY

Jedním z názorových pohledů, které chci ve své práci uvést, je i pohled ředitele školy Ing. Toma Ristovského. Uspořádání kurzu nebo jakékoliv jiné školní akce musí mít podporu a povolení od vedení školy, proto jsem se rozhodla položit několik otázek i panu řediteli.

Mé otázky jsou vyznačeny tučným písmem a citované odpovědi pana ředitele jsou opět označeny kurzívou.

V závěru této kapitoly je shrnutí a interpretace rozhovoru s panem ředitelem.

Kdo první inicioval projekt GO! na Vaší škole?

Studenti prvního ročníku FTK UP Olomouc, obor rekreologie, pod vedením R. Hanuše. První kurz GO jsme pořádali v srpnu 1996.

S jakou nabídkou tehdy přišel /přišli? Jak jste se na to díval?

Šlo o čtyřdenní projekt s tématem: Jules Verne- Dvacet tisíc mil pod mořem. Přijali jsme to jako bezva novinku, která pomůže stmelit žáky prvních ročníků.

Pamatujete si, jaký byl ohlas na první ročník kurzu?

Úžasný.

Využíváte/al jste kurzu GO! nějak ke zvýšení zájmu o nabídku Vaší školy?

Ne. Nebo alespoň ne nějak výrazně. Pro zvolení střední školy jsou důležitější jiné priority.

Účastnil jste se osobně někdy jakéhokoli zážitkového kurzu (v duchu GO!)?

Vždy jako pozorovatel, ne jako aktivní účastník.

Účastnil jste se někdy kurzu GO!, který pořádá Vaše škola?

Také jako pozorovatel.

Jakých cílů by podle Vás měl kurz GO! dosahovat?

Představit a seznámit nové žáky školy mezi sebou navzájem a také budoucím třídním profesorům v situacích, které jsou svým způsobem výjimečné.

Sebepoznání ve výjimečných situacích, pobavit žáky a usnadnit jim vstup na střední školu.

Vnímáte kurz GO! jako aktivitu, která je pro školu (obecně) přínosná? Pokud odpovíte ne, jakým způsobem by mohla být přínosnější?

Každá taková aktivita je pro školu přínosem. Vždy se jedná o obohacení ve smyslu poznání nového.

Vnímáte kurz GO! jako aktivitu, která je pro Vaše studenty přínosná? Popřípadě, jak by mohla být přínosnější?

Určitě ano. Žáci se lépe poznají, snáze naváží kamarádství, které jim usnadní první kroky v novém středoškolském prostředí. Někteří dále aktivně pracují v kroužku GO jako instruktoři a rozšiřují si tak obrovským způsobem obzor.

Jakým způsobem jako škola podporujete kurz GO! ?

Personálně, připravujeme celoročně instruktory z řad žáků.

Programově, opět celoročně v rámci kroužku GO pod vedením paní Kuchtíkové, kde instruktoři vymýšlí a vytváří program nového ročníku.

Materiálně, finančně, spousta „věcí“ se na GO vozí ze školy...

Jak si představujete vývoj kurzu GO! na Vaší škole do budoucna?

Od srpna 1996, kdy jsme pořádali první ročník GO, došlo k několika změnám.

V prvních letech jsme pořádali GO v srpnu, jen pro dobrovolné zájemce, bez ohledu na to, ze které třídy jsou. Společně „prožívali“ GO žáci všech prvních ročníků. Naplněnost přesahovala vysoko 90 %, což je při dobrovolné akci velmi vysoký údaj.

V prvních ročnících jsme organizovali GO společně a především pod vedením studentů oboru rekreologie. V dalších letech jsme se osamostatnili a to jak personálně, tak i programově.

Od školního roku 2005/2006 jsme, v souladu s platnou legislativou, přesunuli GO na první týden v září.

A vývoj do budoucna? Pro žáky i školu kurz smysl má! Naráží ale na nedostatek finančních prostředků a to jak ze strany žáků, tak i školy. Nabízí se možnost čerpání finančních prostředků z různých grantů. A v tom případě by se všem zúčastněným finančně ulevilo.

Co pro Vás znamená pojem zážitek?

Ale Lenko, já už jsem starší člověk. Já už zažil skoro všechno, co v životě zažít lze. I to pěkné, ale i to, na co bych nejraději zapomněl a bez čeho bych se v životě obešel. Takže zážitek? Pokaždé něco jiného.

Z rozhovoru s panem ředitelem je vidět, že kurz považuje za přínosný pro své studenty a podporuje jej personálně – uvolňuje studenty z vyšších ročníků, kteří jedou na kurz jako instruktoři, materiálně – veškeré vybavení je majetkem školy, a programově – program tvoří studenti spolu s Ing. Kuchtíkovou a absolventy OA, kteří stále jezdí na kurz vypomáhat jako instruktoři a předávat své zkušenosti mladším instruktorům. Jeho názorový pohled vůči pořádání kurzu je pozitivní.

Některé otázky měly spíše zjišťovací charakter a jejich odpověďmi jsem vyplnila chybějící informace v kapitole Kurz GO! na OA Šumperk.

9 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ KURZU

Po vyhodnocení všech názorových pohledů jsem dospěla k těmto návrhům zlepšení.

9.1 Vzdělání instruktorů

V rámci návrhu na zkvalitnění vzdělání instruktorů jsme již podnikli určité kroky. Spolu s Ing. Kuchtíkovou a Zbyňkem Riedlem jsme uspořádali zábavně-vzdělávací „nocovku“ v prostorách tělocvičny OA. Akce jsem se zúčastnila já, výše uvedení, šest studentů a jedna studentka dálkového studia rekreologie na FTK UP, která s námi pojedje na kurz v rámci své praxe a která přišla s novými nápady. V příloze č. 9 přikládám zvací leták na tuto akci.

Další možností, jak zvýšit vzdělanost instruktorů, je absolvování seminářů na témata Hra, Osobnost instruktora, Cílování a dramaturgie, Teorie a prostředky motivace a mnoho dalšího. Semináře jsou většinou víkendové (pátek až sobota), cenově jsou velice příznivé (200 Kč) a konají se buď v Olomouci nebo v Šumperku. V případě většího zájmu lze seminář uspořádat i na OA. Více informací na www.hnuti-go.cz.

Nejméně náročnou možností je přečtení odborné literatury. Jako příklad bych doporučila Instruktorův slabikář, Prázdniny se šlehačkou, aj.

9.2 Místo konání kurzu

Pro příští kurz by bylo vhodné nalézt lepší lokalitu, než ve které se pořádal kurz 2007. Ideálním okolím je blízkost lesa, louky, rovný terén např. pro hřiště, potok, apod. Ideální lokalita samozřejmě neexistuje, je nutné vždy udělat kompromis.

Co se týče ubytování, tak penzion Later v Pustých Žibřidovicích byl vhodně vybaven, měl velkou společenskou místnost s pódium a standardně vybavené pokoje. Ve vybavení penzionu byl i bazén, který jsem však v programu nevyužili. Z odpovědí studentů bych ještě kladla důraz na vybavení sprch závěsem, který jim poskytne při mytí soukromí, na které je citlivá většina dívek.

9.3 Program

Jak poznamenala Ing. Kuchtíková je nutné **dodržování sjednaných časů začátků aktivit**. Na účastníky, kteří chodí včas, nepůsobí dobře pokud neustále někde čekají, snižuje to jejich motivaci. Instruktoři by měli jít příkladem účastníkům a za každou cenu sjednané časy dodržovat!

Dále kladu důraz na **dramaturgické principy** při tvorbě programu, konkrétně mám na mysli dramaturgické vrcholy. Dbát na to, aby byly dosaženy vrcholy v sociální, fyzické, emocionální a kreativní vlně (viz. obrázek Dramaturgická vlna na s. 22), vybrat tedy vhodné hry s tímto potencionálem, správně je do programu zařadit a namotivovat.

Za nejdůležitější bod, který by se měl na kurzu obnovit, je **zpětná vazba**, která je na kurzech OA neprávem opomíjena. Pokud chceme účastníkům poskytnout nejen zážitek, ale také v nich zanechat nějakou stopu, vtisknout jim nějakou myšlenku, je nutné se zaměřit na zkvalitnění provádění zpětných vazeb. Samotní instruktoři ji nepovažují za důležitou, protože ji sami neumí provádět, nejsou si jistí ve vedení zpětné vazby. Myslím, že menší osvětou přispěla i již zmíněná zábavně-vzdělávací „nocovka“, na které jsme probírali některé formy zpětné vazby a účastníci měli možnost si jejich vedení vyzkoušet. Instruktorům bych doporučila velice přínosnou knihu s názvem Cílená zpětná vazba od Evy Reitmayrové a Věry Broumové s podtitulem Metody pro vedoucí skupin a učitele. Kniha obsahuje různé techniky, jak vést zpětnou vazbu.

Další návrh na zlepšení se objevil u instruktorů, kteří si stěžovali na krátký čas na přípravu kurzu. Před začátkem letních prázdnin se většinou vymyslí hrubý program kurzu a před začátkem školního roku, tak dva – tři dny, se doladí, nachystají se hry a materiál. Většinou to opravdu probíhá hekticky a ani této přípravy se většinou neúčastní všichni instruktoři. Proto je nutné na to dopředu myslet a **důkladně naplánovat schůzky přípravného týmu**, aby vše proběhlo v poklidu a tvůrčí náladě.

Jedním z dalších doporučení je zlepšit připravenost her. Jde o to mít v zásobě připravené hry (znát pravidla, co všechno k tomu potřebuji), které je možné v případě náhlé změny programu použít. Je také vhodné mít připravenou tzv. „mokrou variantu“ programu pro případ nepřízně počasí.

V návrzích studentů se objevilo přání vyzkoušet si něco nového, konkrétně lezení na skálu. Toto by se dalo nahradit **nízkými lany**, které jsou pro mnohé studenty výzvou a něčím novým. V případě objednání této aktivity např. od Lanového centra Proud by byla zajištěna profesionalita, kvalita postavení lanového dráhy a bezpečnost účastníků. Při splnění těchto podmínek by aktivita mohla být povolena ředitelem školy a zařazena do programu kurzu, který by ztraktivnila.

9.4 Komunikace s účastníkem před kurzem

Pro navázání kontaktu s účastníky před kurzem je vhodné získat jejich e-mailové adresy, na které jim lze pak posílat aktuální informace. Pro tento případ jsem zřídila e-mailovou adresu GO.OA2008@seznam.cz, na které lze kontaktovat přípravný tým.

Vzhledem k pocitům, s jakými jezdí někteří účastníci na kurz (neví, co mají od kurzu čekat, obávají se neznámého), považuji za vhodné nastítnit jim dopředu, o čem kurz je a co mají očekávat. V příloze č. 10 je uveden motivační leták, který byl budoucím studentům rozdán 12.5. 2008, kdy přišli na OA psát jazykové rozřazovací testy.

Je také nutné dohlédnout na to, aby byl poslán informační dopis, co si vzít s sebou na kurz, s dostatečným předstihem. Chceme tím předejít situaci, která se stala na letošním kurzu, kdy jim tento dopis byl rozdán první den ve škole. Pro dojíždějící studenty, kteří jsou ubytováni na internátě, to bylo samozřejmě pozdě.

9.5 Psaní závěrečných zpráv

Navrhuji také znovu obnovit tradici psaní závěrečných zpráv. Poslední zprávu z kurzu jsem objevila v interních materiálech OA z roku 2001, po tomto roce se od psaní upustilo. Zřejmě se nenašla osoba, která by byla ochotná tomu věnovat čas. Nicméně to považuji za důležité z hlediska výchovy další generace instruktorů, kteří mohou v těchto zprávách nalézt inspiraci. Tyto zprávy by měly sloužit k předání zkušeností a k archivaci pořádaných kurzů.

9.6 Prodloužení kurzu

Prodloužení kurzu je dlouhodobým přáním instruktorů. Toto nebylo možné z finančních důvodů. V tomto roce se nám podařilo napsat žádost o grant na Město Šumperk, který jsme částečně získali. Jednou z podmínek grantu byla délka akce, jejíž doba měla být čtyři a více dní. Tím pádem jsme získáním grantu povinni dodržet dobu kurzu, která je uvedena v žádosti. Kurz 2008 bude tedy prodloužen ze tří na čtyři dny.

9.7 Fundraising

Jak psal pan ředitel, vše je otázkou peněz a pořádat takový kurz je nejen náročné pro školu, ale i pro studenty, kteří si kurz platí. Proto by bylo vhodné najít osobu, která by sledovala vypsané granty a dotace a případně žádost napsala. Nevím, zda je vůbec možné takovou

osobu najít, protože by to musela dělat bez nároku na odměnu, tedy z čistého nadšení pro věc, protože fundraising je velice časově náročný. Nicméně by stačilo pohlídat si termín vypsání dotací Města Šumperka, pečlivě vyplnit celou žádost, poučit se z udělaných chyb a věřím, že příští rok bychom mohli získat celou částku, o kterou budeme žádat.

ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo analyzovat kurz GO! na OA Šumperk a na základě zjištěných výsledků navrhnout zlepšení pro následující kurzy. Tento cíl jsem splnila. V poslední deváté kapitole popisují všechny návrhy na zlepšení kurzu.

Za nejobtížnější ve své práci bych označila přípravnou fázi, ve které bylo důležité správně připravit a načasovat výzkum. Kurz trval pouze tři dny a v případě neúspěšného sběru dat, jej nebylo možné opakovat.

Chtěla bych zdůraznit praktickou využitelnost zjištěných poznatků pro přípravný tým instruktorů, jelikož pomalu nadchází doba pozvolných příprav následujícího kurzu.

Aplikování myšlenky vzdělávání se začíná mezi potencionálními instruktory kurzu pozvolna ujmát, důkazem toho je proběhnuvší zábavně-vzdělávací „nocovka“.

Také již proběhl první kontakt s novými středisky v okolí Šumperka, ve kterých by připadalo v úvahu kurz pořádat. Zatím není žádné vybráno, protože je potřeba, aby se přípravný tým zajel podívat do daného střediska a zhodnotil využitelnost jeho okolí pro potřeby programu kurzu. Je nezbytné, po nalezení vhodné lokality, začít postupně přemýšlet o programové náplni kurzu. To bude možné v červnu, kdy pomalu nadchází doba, kdy budou mít studenti OA uzavřené známky a nebudou mít tolik školních povinností. Proto se přípravný tým kurzu z řad těchto studentů může věnovat přípravě nového programu. Právě v tento moment jsou mé poznatky nejvíce využitelné a měly by přispět největší měrou ke zkvalitnění programu kurzu. Při čtyřdenní délce kurzu lze již pracovat s vhodným vystavěním celého programu, k čemuž může posloužit právě kapitola o dramaturgii kurzu GO!.

Doufám, že práce bude využita pro již zmíněné účely instruktorského týmu a přispěje ke zkvalitnění kurzů na OA v Šumperku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BAKALÁŘ, E. *Psychohry – moderní společenské hry s psychologickou tematikou*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1989. 296 s. ISBN 80-204-0079-6.
- BŘICHÁČEK, V. Úvod ke společnému uvažování o nápravě věcí lidských prostřednictvím výchovy. In *Instruktorský slabikář*. Praha: Prázdninová škola Lipnice, 1994. ISSN 1210-5805.
- ČINČERA, J. *Práce s hrou pro profesionály*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 116 s. ISBN 978-80-247-1974-0.
- FINK, E. *Oáza štěstí*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1992. 61 s. ISBN 80-204-0224-1.
- HANUŠ, R. Probudit se a jít – Hnutí GO!. *Gymnasion – časopis pro zážitkovou pedagogiku*. 2004, roč. 1. ISSN 1214-603X.
- HANUŠ, R. Třídění her a použité symboly. In *Zlatý fond her I.: hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 160 s. ISBN 80-7178-636-5. s. 23 – 25.
- HOLEC, O. Dramaturgie. In *Instruktorský slabikář*. 1994, ISSN 1210-5805.
- HUIZINGA, J. *Homo ludens – O původu kultury ve hře*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1971. 228 s. Edice Ypsilon. 13. sv. ISBN 23-028-71.
- JIRÁSEK, I. Hra. *Gymnasion – časopis pro zážitkovou pedagogiku*. 2006, roč. 3, č. 6, s. 4 – 5. ISSN 1214-603X.
- JIRÁSEK, I. Inventář herních zkušeností. In *Zlatý fond her I.: hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 160 s. ISBN 80-7178-636-5. s. 9 – 22.
- JIRÁSEK, I. Vymezení pojmu zážitková pedagogika. *Gymnasion – časopis pro zážitkovou pedagogiku*. 2004, roč. 1, s. 6-16. ISSN 1214-603X.
- JIRÁSEK, I.: *Prožitek a možné světy*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. 125 s. ISBN 80-244-0256-4.
- KARLACHOVÁ, L. Kouzelný svět hry. In *Prázdniny se šlehačkou*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1984. 304 s. ISBN 23-073-84.
- LEBEDA, P., SVATOŠ, V. Outward bound International. *Gymnasion – časopis pro zážitkovou pedagogiku*. 2004, roč. 1, s. 47 – 49. ISSN 1214-603X.

- MARTIN, A. Část první – Teorie: metody a jejich použití. In: *Učení zážitkem a hrou – praktická příručka instruktora*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. 200 s. ISBN 978-80-251-1701-9. s. 12-17.
- NEUMAN, J., HANUŠ, R. Kristova léta prázdninového času. *Gymnasion – časopis pro zážitkovou pedagogiku*. 2007, roč. 4, č. 7, s. 17 – 55. ISSN 1214-603X.
- NEVRLÝ, M. *Karpatské hry*. 6. vyd. Liberec: Skauting, 2000. 111 s. Edice Skautské cesty. ISBN 80-85421-30-5.
- Prázdninová škola Lipnice* [online]. [citováno 31.3. 2008]. Dostupné z : <<http://www.psl.cz/psl/poslani.aspx>>.
- REITMAYEROVÁ, E., BROUMOVÁ, V. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 176 s. ISBN 978-80-7367-317-8.
- SMAHEL, R. Přínos díla Jaroslava Foglara pro pozitivní výchovu dětí a mládeže. In: *Fenomén Foglar*. 1. vyd. Praha: Prázdninová škola Lipnice, 2007. 477 s. Edice Gymnasion, 1. sv. ISBN 978-80-239-9736-1. s. 206 –207
- VÁŽANSKÝ, M.: *Volný čas a pedagogika zážitku*. 2. dotisk 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 1994. 64 s. ISBN 80-210-0428-2.
- ZOUNKOVÁ, D., MARTIN, A., FRANC, D. *Učení zážitkem a hrou – praktická příručka pro instruktora*. 1. vyd. Brno: Computer press, 2007. 200 s. ISBN 978-80-251-1701-9.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PŠL	Prázdninová škola Lipnice
FTK UP	Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého
OA	Obchodní akademie
OB	Outward Bound
STB	Státní bezpečnost
SSM	Socialistický svaz mládeže
GJK	Gymnázium Jana Keplera
VOŠ	Vyšší odborná škola
SPŠ	Střední průmyslová škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OH	Olympijské hry

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 <i>Dramaturgická vlna (Martin, 2007, s. 36)</i>	23
Obr. 2 <i>Rozložení pohlaví a věku studentů v prvním ročníku</i>	32
Obr. 3 <i>Slyšel/a jsi už o kurzu GO!</i>	33
Obr. 4 <i>Z jakého zdroje jsi se dozvěděl/a o kurzu GO!</i>	33
Obr. 5 <i>Jak vnímáš svou třídu před kurzem?</i>	34
Obr. 6 <i>S kolika spolužáky jsi se za dva dny ve škole seznámil?</i>	35
Obr. 7 <i>Otázka č. 6 – rozepsání odpovědi c)</i>	36
Obr. 8 <i>S jakými pocity jedeš na kurz GO! ?</i>	36
Obr. 9 <i>Co si myslíš, že Ti kurz GO! přinese?</i>	37
Obr. 10 <i>Co by jsi na kurzu nejraději dělal/a?</i>	38
Obr. 11 <i>Jak si představuješ vlastní účast na programu kurzu?</i>	40
Obr. 12 <i>Zájmy a záliby studentů</i>	41
Obr. 13 <i>Jak by jsi zhodnotil/a kurz GO! ?</i>	43
Obr. 14 <i>Doporučil/a bys kurz GO! dalším nastupujícím ročníkům?</i>	43
Obr. 15 <i>Změnil se Tvůj pohled na třídní/ho učitelku/le?</i>	44
Obr. 16 <i>Co se Ti na kurzu GO! líbilo?</i>	45
Obr. 17 <i>Co se Ti na kurzu GO! nelíbilo?</i>	46
Obr. 18 <i>Jak hodnotíš svého oddílového vedoucího?</i>	47
Obr. 19 <i>Jak se Ti líbilo místo konání kurzu GO! ?</i>	49
Obr. 20 <i>Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! líbilo.</i>	49
Obr. 21 <i>Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! nelíbilo.</i>	50
Obr. 22 <i>Jak vnímáš své spolužáky po skončení kurzu GO!</i>	51
Obr. 23 <i>Jaká bude podle Tvého názoru atmosféra ve třídě po tomto kurzu?</i>	52
Obr. 24 <i>Chtěl/a by ses zapojovat do činnosti GO! ?</i>	52
Obr. 25 <i>Máš nějaký návrh nebo poznámky na zlepšení kurzu GO! ?</i>	53

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. <i>Přehled kurzů GO! na Obchodní akademii v Šumperku</i>	20
Tab. 2. <i>Použité metody</i>	30

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Loga organizací pracujících se zážitkovou pedagogikou
- P II Kontaktní údaje OA Šumperk
- P III Program kurzu „Pod pěti kruhy“ 2007
- P IV Dotazník pro studenty před kurzem
- P V Odpovědi studentů na otázku „Co pro tebe znamená pojem „zážitek“?“
- P VI Dotazník pro studenty po kurzu
- P VII Dotazník pro učitele před kurzem
- P VIII Dotazník pro učitele po kurzu
- P IX Zvací leták na zábavně-vzdělávací „nocovku“
- P X Informační leták pro budoucí studenty 1. ročníku

PŘÍLOHA P I: LOGA ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH SE ZÁŽITKOVOU PEDAGOGIKOU

Prázdninová škola Lipnice

Hnutí GO!

Outward Bound International

Outward Bound – Česká cesta s.r.o.

Lanové centrum Proud

PŘÍLOHA P II: KONTAKTNÍ ÚDAJE OA ŠUMPERK

adresa školy:

Obchodní akademie a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Šumperk

Hlavní třída 31, 787 01 Šumperk

tel: +420 583 213 349 (sekretariát školy)

webové stránky školy: www.oa-sumperk.cz

ředitel školy:

Ing. Tom Ristovský

tom.ristovsky@oa-sumperk.cz

Garant kurzu GO!:

Ing. Bronislava Kuchtíková

bronislava.kuchtikova@oa-sumperk.cz

PŘÍLOHA P III: PROGRAM KURZU „POD PĚTI KRUHY“ 2007

STŘEDA, 5. 9. 2007

Ráno	<p>SRAZ 5:30!!! (děcka sraz 5:45) Po příchodu: Ve dveřích stojí Zeus (Zbyněk), ten posílá děcka za 5 velkýma (Tomáš-Ares, Jana – Athéna , Romana-Héra, Peťa-Afrodiťa, Peťa-Dionýsos, Jamal-Poseidón) ti jim vysvětlí pravidla, až je budou mít u sebe, dají jim básničku na rozřazení a DOTAŽNÍK, a pošlou je za polobohy (malí) rozmístěnými po škole. Polobozí jim dají pochutiny zemí (Mexiko-chili papričky a chleba, Antarktida kostku ledu, Vatikán sušenku, Egypt slunečnice v čokoládě, Tibet libanonský chleba)</p> <p>Básničky: 5 různých básniček po 12 každá. Rozdělení k bohům po řadcích</p> <p>6:20 odchod na vlak 6:36 odjezd vlaku (ve vlaku Reportéři, ???)</p>
Snídaně	----
Dopoledne I. část	<p>Příjezd cca. 8h – Dostat se od vlaku na chatu: vajíčka (na životy), tichá pošta, bažina, sedánek 8:30-scénka ředitel stadionu+nějaký problém (někdo někoho něčím zapichne) 9:00-rozdělení na pokoje (pomocí disciplín) na ubytování mají 30min</p>
Dopoledne II. část	<p>Od 9:30 – seznamovačky – Přelízení (+motivačka), masakr, středověk přejmenováno na Olymp, místo revoluce řveme konvertace (+motivačka)</p>
oběd	12:00 Barevně, polední klid do 13:00
Odpoledne I. část	<p>Svléknout a honit to vše barevně (sehnat 5 druhů barev) 14:15 Homeless academy (+motivačka na hooligans)</p>
Odpoledne II. část	<p>Pašeráci (+motivačka na doping) - Středověk (+motivačka)</p>
večeře	18:00 – 18:30 Jíídlo© ve stylu švédského stolu Božská krmě k příležitosti zahájení olympijských her
Večer I. část	<p>18:30 – 19:30 příprava scének (představení vlastních zemí) 19:30 – 20:00 scénky 20:00 – 21:00 Aréna</p>
Večer II. část	<p>21:00 – 22:00 Lymeriky 22:00 - ??? SOCIODRAMA: všichni dohromady Téma: zdravý životní styl – sportovci a kouření, pití, ..., sex mezi sportovci před 16. rokem, apod.</p>

Poznámky: POZOR POZOR!!! Nový prvek. Motivačky po hrách! Budou navazovat na motivačky před hrou a spojovat hry mezi sebou. Tím se dosáhne udržení děcek v motivovaném příběhu(OH).

ČTVRTEK, 6. 9. 2007

Ráno	6:45 budíček 7:00 – 8:00 Trifidi + REFLEXE! (obnovený prvek, důležité rozmyslet předem!)
snídaně	8:00 „musíme si pomáhat“ (vzájemně se nakrmit, namazat si chleby, ...) každý člověk bude mít nějaký handicap (??) – svázanou ruku, nohu, ... + čištění zubů☺
Dopoledne I. část	Od 9:00 MAXISCRABBLE + kostky (nošení raněného) na stanoviště se chodí Hoganem, se zavázanýma nohama, rukama, apod. dořešit konkrétní stanoviště! (+motivačka)
Dopoledne II. část	Vycpávky zbyde – li čas☺ (nemocná zoo, žabí závody, čokoláda, ...)
oběd	Svázané ruce (dohromady, ve dvojicích?)
Odpoledne I. část	Pointilismus – kreslení pusou (štetcem), nohama,.... (+motivačka) LATRÍNA (špatná strava olympioniků, nervy ze zápasů...a tak se příkradly průjmy☺) (+motivačka)
Odpoledne II. část	STAVBY – namotivovat jako vyhoření olympijské vesnice (útok teroristů na Vatikán), musejí postavit novou vesničku (hru vysvětlí Tomáš) (+motivačka) Sochařská akademie (+motivačka)
večeře	18:00 – 18:30 jídlo
Večer I. část	Do 21:00 TANČÍRNA s občerstvením jako u Las Vegas☺☺☺ - bar pro olympioniky (+motivačka bejby nebude sedět v koutě☺)
Večer II. část	Do 22:00 ČARODĚJKA (Zlatý fond her I., II.) – po odpadnutí můžou jít děcka spát, kdo nebude chtít může pokračovat v zrcadlu + reflexe v budově ZRCADLO (sehnat kostel, kapli, zříceninu či obdobnou stavbu☺) +reflexe

PÁTEK, 7. 9. 2007

Ráno	Budíček 7:30
snídaně	8:00 Akční stanoviště (akčnější než minule!!!!!!!!!!!!) + prvky z lenoráže – 1. Rohlíky, 2. Máslo, 3. Marmeláda, ...atd. nahoře na stromě, jít někam přes potok apod...
Dopoledne I. část	Workshopy 1. Pavučina 2. Číslo 3. 7up 4. LAVOR 5. Lana 6. Minový pole 7. Ruky nohy 8. Selekce semen
Dopoledne II. část	Formule na lyžích Výroba lyží (připevnit řemínky graficky ztvárnit) Běh formule
oběd	12:00
Odpoledne I. část	Focení na bedýnkách – jedna skupinka se musí poskládat třeba jen na jednu, ať je sranda☺ (po týmech, třídách?,...) + balení
Odpoledne II. část	PASOVÁNÍ (před odjezdem) – vyhlášení výsledků OH, celkové zakončení + medaile (z břizového kolečka – Tomáš to prý nařeže s dědou☺) MARGARITA Hitace ve vlaku či čím pojedeme VÝSTUPNÍ DOTAZNÍK
ODJEZD	

Poznámky: nástěnka, hodnocení týmů, medaile, udízení stále ve hře

Nezařazené hry: Pyramida, Ano-ne-ano, dvě věže, pětikačka

PŘÍLOHA P IV: ODPOVĚDI STUDENTŮ NA OTÁZKU „CO PRO TEBE ZNAMENÁ POJEM „ZÁŽITEK“?“

*něco na co budu ještě dlouho vzpomínat, něco nezapomenutelného
něco výjimečného, na co se rádo vzpomíná*

-

něco, co mě pobaví, něco na co budu hodně dlouho vzpomínat

něco, co mě hodně zaujme, pobaví a bude se mi to líbit

něco neobvyklého, co se stane málokdy za život

něco, na co nikdy v životě nezapomenu

náš pokus v parku s kamarádkou, když jsme zkoušeli reakci coca-coly a mentos

něco prožít (legračního, nového)

je to něco velkého, co jsem prožila s někým hodně blízkým a nikdy na to nezapomenu

nějaký okamžik, na který jen tak nezapomenu, ať už špatný nebo dobrý

událost, na kterou nelze jen tak zapomenout, může být dobrá nebo špatná, ale já mám radši ty dobré:)

něco, co si budu pamatovat celý život

hezký a nezapomenutelný okamžik

věc, na kterou si rád vzpomenu

něco co si budu pamatovat celý život

událost na co jen tak nezapomenu

něco u čeho se hodně zasměju a pobaví mě to nebo naopak vystraší, překvapí

zážitek je něco, co nového zažiju a bude to napínavé a budu na to ještě ráda vzpomínat

jít někam, kde to neznám a prožít tam něco nezlého a neočekávaného

něco na co dlouho nezapomenu

něco nového, z kterého mám dobrý pocit

Něco na co budu dlouho vzpomínat

něco, na co se 100% nezapomíná?

něco na co ráda vzpomínám a z čeho jsem měla dobrý pocit

něco co zažijeme, co se nám vryje do paměti a my na to pak občas vzpomínáme

vzpomínka na něco z mého dětství

něco na co nezapomenu nebo na co budu vzpomínat dlouho a rád

že zažiju něco nového, něco na co budu vzpomínat

že si vyzkouším něco nového

vzpomínka

vzpomínky

čas strávený s někým, koho máme rádi, a hlavně nezapomenutelný

je to něco, co můžu prožít s ostatními a na co nikdy nezapomenu

dobrá vzpomínka

nezapomenutelná vzpomínka

to co zažije s novými lidmi a na co se jen tak nezapomene

něco co jsem zažila, co se mi přihodilo

že si vyzkouším něco nového, poznám nové lidi a vyzkouším nové věci

něco co jsem prožila v životě, na co nejde zapomenout

něco nevšedního, co nezažiju každý den

něco na co nikdy nezapomenu

vybaví se mi něco, co se mi vryje do paměti a nikdy na to nezapomenu

zažít někde s někým pořádnou zábavu! Vždy, když se bavím, je to pro mě zážitek.

něco krásného co jsem zažila, třeba na dovolené, táboře apod. Prostě něco na co budem vzpomínat navždycky

nějaká akce, na kterou budu rád vzpomínat

něco, na co nezapomenu a budu na to vzpomínat

dobrodružství

něco, na co budu v dalších letech vzpomínat, dobrodružství

*něco, co si zapamatuju a co mě zaujme
věc, na kterou budu vzpomínat a bude se mi něco připomínat
něco co se dá zažít
něco co sem, kdy zažil a bylo to něčím zajímavé
super vzpomínka, na kterou se nedá zapomenout
prostě že se naučím něco nového, zažiju srandu a budu si to pamatovat
dobrodružství, něco co se mi stane a z čeho mám radost*

PŘÍLOHA P V: DOTAZNÍK PRO STUDENTY PŘED KURZEM

dotazník pro studenty OA Šumperk PŘED kurzem GO!

Ahoj,

jsem studentka Sociální pedagogiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a také absolventka Obchodní akademie v Šumperku.

Chtěla bych Tě poprosit o vyplnění dvou ANONYMNÍCH dotazníků. Jeden před kurzem a druhý po něm. Poslouží jako podklad pro mou bakalářskou práci, která se zabývá zážitkovou pedagogikou a kurzem GO!.

Mým cílem je na základě těchto dotazníků navrhnout zlepšení programu kurzu GO!.

Předem děkuji za spolupráci!

Z možností výběru každé otázky zakroužkuj **pouze jednu** odpověď, pokud není uvedeno jinak.

1. Pohlaví: ..... žena ..... muž

2. Věk: ..... 16 .....

3. Slyšel/a jsi už o kurzu GO! ?

- a) ano
b) ne

4. Z jakého zdroje jsi se dozvěděl/a o kurzu Go! ?

- a) od rodičů
b) od sourozenců
c) od starších kamarádů
d) na dni otevřených dveří OA
e) na přijímacích zkouškách na OA
f) z jiného zdroje, napiš z jakého .....

5. Jak vnímáš svou třídu před kurzem GO! ?

Já jsem tu na svou třídu nevděkala, měla jsem obavy.
Nikoho ke slovu nemám, až na pár lidí s kterými jsem se již seznámila.

6. S kolika spolužáky jsi se za dva dny ve škole seznámil?

- a) s nikým
b) s jedním
c) s více jak jedním, napiš počet sedm .....

7. S jakými pocity jedeš na kurz GO! ?

sej smíšenými pocity, mám co přešná, mě čeká a já
se budu probírat, ale mám z toho zlobit se a práci.
Nebo těším se, až je poznám a doufám že bude záležená.

8. Co si myslíš, že Ti kurz GO! přinese? Možno vybrat více odpovědí.

- a) poznám lépe své spolužáky
- b) naučím se něco nového
- c) poznám lépe sám sebe
- d) společné zážitky se spolužáky
- e) poznám svého/ou třídního učitele/ku v jiných situacích než ve škole
- f) dozvím se od instruktorů více informací o škole, kterou sami absolvovali nebo ji ještě studují
- g) volno, nemusím být ve škole
- h) nic zajímavého
- i) něco jiného, vypiš co .....

9. Co by jsi na kurzu nejraději dělal/a? Možno zakroužkovat více odpovědí.

- a) věnoval/a se sportovním aktivitám
- b) hrál/a různé hry - *edy se naučí jím poznáme*
- c) vyzkoušel/a si něco nového, napiš co: .....
- d) tančil/a (diskotéky, apod.)
- e) měl/a volnou zábavu
- f) zapojil/a se do organizovaných aktivit kurzu
- g) nic
- h) něco jiného, napiš co: .....

10. Jak si představuješ vlastní účast na programu kurzu?

- a) aktivně se zapojím
- b) nechám se přemlouvat
- c) nebudu se zapojovat
- d) ještě nevím, podle toho, jak mě program zaujme

11. Jak na Tebe působí Tvůj/oje třídní učitel/ka?

.....
Zatím působí pom. učitel jako člověk, se kterým se budu dat na něco domluvit a, jen doufám, že zdamí nekamne

12. Jaké jsou Tvé zájmy a záliby?

.....
bezpečí, spánek, pojkání jídla, PRANUTÍ S KAMARADY, sporty, hudba, seznamování, byt a rodina

13. Co se Ti vybaví pod pojmem „zážitek“? Popiš vlastními slovy.

.....
mýsl, okamžik, máv k tomu, jen tak, nezapomenu, ať už špatný, nebo dobrý

PŘÍLOHA P VI: DOTAZNÍK PRO STUDENTY PO KURZU

dotazník pro studenty OA Šumperk PO kurzu GO!

Ahoj,

toto je druhá část dotazníku, která mapuje výsledky a úspěšnost kurzu.

Předem děkuji za sdílnost a Tvé názory, které pomohou při navrhování příštího kurzu!

1. Jak by jsi zhodnotil/a kurz GO! ?

- a) jako velmi vydařený
- b) jako vydařený
- c) ušlo to
- d) jako nevydařený
- e) jako velmi nevydařený

2. Doporučil/a bys kurz GO! dalším nastupujícím ročníkům?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) ano
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne
- f) ne
- g) nevím

3. Změnil se Tvůj pohled na třídní/ho učitele/ku?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

4. V případě, že jsi na předešlou otázku odpověděl/a kladně, napiš jak se Tvůj pohled na třídní/ho učitele/ku změnil.

Myslím si, že jsme ho měli možnost poznat i z jiné stránky. Je v pohodě?

5. Co se Ti na kurzu GO! líbilo?

Parta, hry a celkově celé go.

6. Co se Ti na kurzu GO! nelíbilo?

že jsem se nemohla vyspat :)

7. Jak hodnotíš svého oddílového vedoucího? Zakroužkuj u každé odpovědi jednu z variant

- a) dobře motivoval - špatně motivoval
- b) byl přátelský - nebyl přátelský
- c) měl u mě autoritu - neměl u mě autoritu
- d) stímel všechny v oddíle - nestímel všechny v oddíle
- e) byl pozitivně naladěný - byl negativně naladěný

8. Jak se Ti líbilo místo konání kurzu GO! ?

- a) líbilo
- b) spíše líbilo
- c) spíše nelíbilo
- d) nelíbilo
- e) nevím

9. Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! líbilo.

.....
Bylo to pěkný penzion, krásně
.....

10. Vypiš, co se Ti konkrétně na místě konání kurzu GO! NElíbilo.

.....
.....
.....

11. Jak vnímáš své spolužáky po skončení kurzu GO! ?

- a) velmi dobře jsme se poznali
- b) dobře jsme se poznali
- c) nic se nezměnilo

12. Jaká bude podle Tvého názoru atmosféra ve třídě po tomto kurzu?

- a) přátelská
- b) uvolněná
- c) upjatá
- d) nepřátelská
- e) jiná, napiš jaká .....
- f) nevím, ukáže se časem, jaký jsme kolektiv

13. Chtěl/a bys ses zapojovat do činnosti GO! ?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

14. Máš nějaký návrh nebo poznámky na zlepšení kurzu GO! ? Vypiš jaké.

.....
Nachala bych je dele spít :)
.....

PŘÍLOHA P VII: DOTAZNÍK PRO UČITELE PŘED KURZEM

Dobrý den,

jsem studentkou třetího ročníku Sociální pedagogiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a také absolventkou Obchodní akademie v Šumperku.

Chtěla bych Vás poprosit o vyplnění dvou dotazníků. Jeden před kurzem a druhý po něm. Poslouží jako podklad pro mou bakalářskou práci, která se zabývá komplexním pohledem na GO! na Obchodní akademii v Šumperku. Mimo pohled studentů a vedení bych byla ráda kdyby tam byl i Váš – třídního učitele.

Mým cílem je na základě těchto dotazníků navrhnout zlepšení a zefektivnění programu kurzu GO! na Obchodní akademii v Šumperku.

Předem děkuji za spolupráci!

Z možností výběru každé otázky zakroužkujte **pouze jednu** odpověď, pokud není uvedeno jinak.

1. **Pohlaví:**   žena   muž

2. **Věk:** .....

3. **Slyšel/a jste už o kurzu GO! ?**

- a) ano
- b) ne

4. **Z jakého zdroje jste se dozvěděl/a o kurzu Go! ?**

- a) od ředitele OA
- b) od kolegů učitelů
- c) z literatury, jaké? .....
- d) z jiného zdroje, (napište z jakého) .....

5. **Byl/a jste už někdy na kurzu GO?**

- a) ano, (napište kolikrát) .....
- b) ne

6. **Jak vnímáte svou třídu před kurzem GO! ?**

.....
.....

7. S jakými pocity jedete na kurz GO! ?

.....
.....

8. Přípravoval/a jste se nějak na kurz GO! ?

- a) ano, (napište jak) .....
- b) ne

9. Co si myslíte, že Vám kurz GO! přinese? Možno vybrat více odpovědí.

- a) poznám lépe své žáky
- b) volný čas strávený mimo školu
- c) seznámím se s novými metodami jak pracovat se studenty
- d) nic zajímavého
- e) něco jiného, (vypište co) .....

10. Jak si představujete vlastní účast na kurzu? Možno zakroužkovat více odpovědí.

- a) budu pozorovat své žáky
- b) pomůžu při přípravě programu
- c) ještě nevím, nemám představu
- d) jinak, (napište jak) .....

11. Co se Vám vybaví pod pojmem „zážitek“? Popište vlastními slovy.

.....
.....

PŘÍLOHA P VIII: DOTAZNÍK PRO UČITELE PO KURZU

Dobrý den,

toto je druhá část dotazníku, která mapuje výsledky a úspěšnost kurzu.

Předem děkuji za sdílnost a Vaše názory, které pomohou při navrhování příštího kurzu!

1. Jak by jste zhodnotil/a kurz GO! ?

- a) jako velmi vydařený
- b) jako vydařený
- c) ušlo to
- d) jako nevydařený
- e) jako velmi nevydařený

2. Doporučil/a byste kurz GO! dalším nastupujícím ročníkům?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) ano
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne
- f) ne
- g) nevím

3. Změnil se Váš pohled na třídu?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

4. V případě, že jste na předešlou otázku odpověděl/a kladně, napište jak se Váš pohled na třídu změnil.

.....
.....

5. Co se Vám na kurzu GO! líbilo?

.....
.....

6. Co se Vám na kurzu GO! nelíbilo?

.....
.....

7. Jak zpětně hodnotíte využití třídního učitele na kurzu GO! ?

.....
.....

8. V jakém směru si myslíte, že by měli být třídní učitelé lépe zapojováni do programu kurzu GO!

.....
.....

9. Jak se Vám líbilo místo konání kurzu GO! ?

- a) spíše líbilo
- b) líbilo
- c) spíše nelíbilo
- d) nelíbilo
- e) nevím

10. Vypište, co se Vám konkrétně na místě konání kurzu GO! líbilo.

.....
.....

11. Vypište, co se Vám konkrétně na místě konání kurzu GO! NElíbilo.

.....
.....

12. Jak vnímáte svou třídu po skončení kurzu GO! ?

- a) dobrý, přátelský kolektiv
- b) roztržitý kolektiv na skupinky
- c) nic se nezměnilo
- d) jinak, jak.....

13. Jaká bude podle Vaše názoru atmosféra ve třídě po tomto kurzu?

- a) přátelská
- b) uvolněná
- c) upjatá
- d) nepřátelská
- e) jiná, napište jaká .....
- f) nevím, ukáže se časem, jaký jsou kolektiv

14. Chtěl/a byste se zapojovat do činnosti GO! ?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

15. Máte nějaký návrh nebo poznámky na zlepšení kurzu GO! ? Vypište jaké.

.....
.....

PŘÍLOHA P XI: ZVACÍ LETÁK NA ZÁBAVNĚ-VZDĚLAVACÍ „NOCOVKU“

☺ŠKOLA HROU☺
ANEB ZÁBAVNĚ – VZDĚLÁVACÍ NOCOVKA

kdy: z pátku na sobotu tedy z **11. – 12. 4. 2008**

kde: velká **TĚLOCVIČNÁ MÍSTNOST** zdejší obchodní akademie

sraz: v **17 NULA NULA** před OA

- s sebou:**
- něco na večeři a na snídaní → **JÍÍÍDLO**☺
  - **hrnek** a **něco** do něj
  - **spacák**, kdo má tak i kari, matku nechte doma:-D
  - vhodné, tedy pohodlné, oblečení na spaní i navenek
  - poznámkový **blok** s pozdrmem plným barevných a **psacích potřeb**
  - **1 HRU** pro ostatní (připrav si, co k tomu budeš potřebovat), opravdu na každého dojde řada a dostane prostor;)
  - **VTIP** a něco proti trdomyslnosti
  - **návrh TÉMATU** příštího **GO!**

PáTeK:

10 GRAMŮ pro

- 1 g** PŘEDSTAVENÍ SE sobě navzájem
- 2 g** Smysl a MYŠLENKA GO!
- 3 g** postavení a osobnost INSTRUKTORA
- 4g** PRAVIdla + bezPEČNOST
- 5g** MOTIVace
- 6g** HRA
- 7g** DRUHy her
- 8g** ZPĚTná vazba
- 9g** SRANDA hra na závěr

SoBoTa:

budíček v **7:30** s následnou snídaní

8:00 odchod ze školy → že by ještě nějaká **HRA?**☺

9:30 jest předPOKLÁDaný závěr

BONUS na DVD

debata na témata příRODa a EKologie; DNEŠNÍ MLÁDEŽ; vymožeNOSTI dnešní DOBY;
POPULARita; BEZpečnost na AKCích ...tak se zkus zamyslet předem☺

rada na závěr: kdo nemá nějakou hru v zásobě a je zcela bezRADnÝ, necht' nahlédne na stránky:

www.hranostaj.cz, www.hra.cz a nechá se inspirovat☺

PŘÍLOHA P X: INFORMAČNÍ LETÁK PRO BUDOUCÍ STUDENTY

1. ROČNÍKU

"GO" Obchodní akademie Šumperk 2008

Motto: „Kdo žije bez přátel, žije jen napůl.“

Ahój náš budoucí studente☺

Už jsi slyšel o **GO!**? Že ne? Tak **nastraž** oči a **čti!** Určitě Tě totiž čeká...

... spoustu Tvých spolužáků, co Tě chtějí **poznat**...

... spoustu **zábavy** a **srandy**...

... taky trochu přemýšlení...

... odpočinku...

... **pořádné akce**...

... možná si taky **sáhneš na dno** svých fyzických sil...

... **poznáš sám sebe** a své **spolužáky**...

... a mnoho dalšího...

... prostě **4 dny**, které jsi ještě **nikdy** nezažil/a...

NEčekej však nudnou dovolenou nebo tábor! Je to **ukázka, co všechno se dá zažít během 4 dnů** ..., ale nebudeme Ti přece prozrazovat všechno hned, ne? **Překvapení** má své kouzlo! Tak co? Už se těšíš na GO od 2. září do 5. září 2008?☺

Nakonec Ti předběžně doporučujeme sehnat si následující věci, které na kurzu určitě upotřebíš. Je to **šátek** a jednu kompletní **sadu staršího oblečení a obutí**, kterému kdýž se „něco stane“, tak se nic vlastně nestane☺. Tohle všechno a spoustu dalšího (co všechno ještě budeš potřebovat, Ti dáme včas vědět) si zabal do BATOHU, igelitka i kufr se špatně nosí.

Do té doby než se uvidíme, se měj pěkně, užij léta! **Těšíme se na Tebe!**

Tým GO! 2008☺

A abychom zůstali ve spojení a měl/a jsi stále aktuální a čerstvé informace, nezapomeň nás **ještě dnes** kontaktovat (to abychom získali Tvůj mail) na emailové adrese:

GO.OA2008@seznam.cz